

ny. miniszteri
tanácsfőnök
Dr. V.

49007
ünk kell vézekelnünk?

Medüs Nándor cikke a 3. oldalon

ÚJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

IV. ÉVFOLYAM 13. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1948 ÁPRILIS 8.
5708 II. ADAR 28.

Nincs legyőzött!

Írta: DOMONKOS MIKSA

Minden kor történelméből tudjuk s az utolsó évtizedek tapasztalatai is tanítják, hogy hadakozó felek mehezen békülnek meg. Egyrészt nehezen felejtük a háború idejében minden válogatás nélkül való eszűkökkel okozott sebeket, másrészt tudjuk, hogy sokszor igazságtalanok a béke-paktumok kikötései. Különösen, ha az erősebb diktált, amikor azután bizony: jaj a legyőzöttek! Az ilyen békekötés rendszerint már megszületésének percében magával hozza a későbbi nehezítés csiráját. Együtt jár vele az ugrásra kész revíziós gondolat. További tanulság, hogy indulatokat felkavarni könnyebb, mint elszabadult szenvedélyeket azután lecsillapítani. Nem könnyű feladat ez nagy varázslók számára sem. Holmi kontárok, vagy pláne bűvészségek így azután már sehogyan sem bírnak az elszabadított szellemekkel.

A zsidó közéleti harcok sem sokban különböznek másféle háborúktól. A nyakas nép, mely oly igen szereti a kritikát és szívesen csatlakozik másféle irányokhoz, csak ideig-óráig áll vezetői mellett. Néha kedve szottyán, hogy meg-, vagy

elkergesse őket. Nem hiába hív benünket „kemény nyakú” népek az Irás. Bizony előfordul olykor egy kis belső háború s ilyenkor nem szoktunk példaként a szomszédba menni. Azon sem kell csodálkozni, hogy még akadnak itt-ott gyanakvók, kik a szemünknek sem akarnak hinni. Meglepő számunkra, hogy a magyar zsidóság két részre szakadt táborra osztódott és minden fenntartás nélkül megbékélt. Mi lesz most velük, akik csak virtusból voltak bajkeverők? Most egyszerre kénytelenek megérteni, hogy sikerült újból összekovácsolni a zsidó egységet. A békepaktumot, mely immár meg nem bomtható. Amelynek nyomában azonos céllal és közös úton elékezett az építő munka ideje. Nyilván érzik, hogy aki letér a közös útról, végül is teljesen lemarad.

Tájékoztató emberek mindig voltak. Ilyenek azok az otthonülők, duzzogók, akik sem látnak, sem hallanak, de még csak nem is olvasnak. Ők nem voltak tanúi annak a küzdelemnek, melyet a Magyar Zsidó Szövetség nagygyűlésének közönsége az a deklarációt fogadta, mely a zsidó egység

helyreállítását jelentette be. Bizonyára még a tudósítókban sem olvasták a manifestum szövegét. Tájékoztatók maradtak, mert nem ismerik az elhangzott felszólalások egyes mondatait. Pedig ezen a nagygyűlésen súlyos szavakat és komoly kijelentéseket hallottunk. Mindenki meg-

„Soha még ilyen béke egyellen más harcban nem jött létre, mert nincsen győző vagy legyőzött. Soha ilyen harmónikus megegyezéssel nem fejeződött még be küzdelem...”

Egész biztos, hogy a hazai zsidóság berkeiben valóban nem volt még ennyire szilárd alapja a közös céllal építő munkának. Ennek őszintébben nem dokumentálta kézfogás az ideig-óráig szembenálló táborok becsületes békesszándékát. Nem is lehetne pregnánsabban meghatározni a közös célt, mint ahogyan a nagygyűlésen minden egyes felszólaló kihangsúlyozta. Bármilyen szemszögből magyarázták a helyzetet, a szónokok csak az erős összefogásáról beszéltek és a zsidóságnak a demokráciához való feltétlen csatlakozásáról. Ez így is van rendjén, mert nélküztörténelmi időket élünk, amelyekben félre nem érthető kiállásra van szükség. A hazai zsidóság ezért állampol-

gári kötelezettségét teljesítve, minden erejével csatlakozik a hároméves tervhez. Fenntartás nélkül kivieszi részét a magyar demokrácia építő munkájából, egyben azonnal dokumentálni kívánja testvéri szolidaritását Izrael Országával és annak szabadságharcával.

Történelmi tapasztalat, hogy a háború furái csak lassan akarnak visszavonulni. Előfordul, hogy néhol megkésve érkezik a „tüzet szüntess!” parancs. Ha ilyenkor elvéve még dörren egy fegyver és kidől egy gyanútlan harcos, nem a lövész a hibás. Azok a háborús főbűnösök felelősek, akik a furiákat elszabadították. Nehéz az elszabadult szenvedélyeket lecsillapítani s nem csoda, ha

Ára 1.40 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ÜGYES NŐ lakosságért lakást keres. Neu-Bellánénál, Rumbach-utca 13., földszint 2.

Nekünk kell vezekelnünk?

Irta: HEGEDÜS NÁNDOR

I.

Néhány hónappal ezelőtt jelent meg az angol könyvpiacra Victor Gollancz könyve: „In darkest Germany” (A legsötétebb Németországban). A könyv azokat a cikkeket és feljegyzéseket foglalja magában, amiket az író németországi tapasztalatai nyomán írt. Ezek a közlemények az angol sajtóban élénk polemikát provokáltak és a szerző több válaszban szállt szembe azokkal, akik helytelenítették a német nép érdekében ügölt agitációját. Régen szerettem volna olvasni ezt a könyvet, most erre alkalom nyílt és bevallom, sokat töprengtem rajta: kinek van igaza: az írónak-e, vagy azoknak, akik súlyosan kifogásolták heves és szenvedélyes agitációját mindazok miatt a nyomasztó jelenségek miatt, amiket Gollancz a német nép mai nyomora, éhezése és züllése körül tapasztalt és amiért ő — többek között — az angol megszálló hatóságokat teszi felelőssé.

A kérdés számunkra azért emelkedik ki a hasonló jellegű problémák közül, mert Victor Gollancz nemcsak angol, hanem zsidó is. A nemzetközi sajtóban sűrűn találkozhatunk az utóbbi időben ezzel a névvel, a humanista szocialista angol írók sorában. Gollancz valósággal hitvallásával tette, hogy a német népet kiemelje, illetve kiemelni segítse abból a káosz-ból és bukásból, nélkülözésből és szenvedésből, amelybe oly borzalmasan belezuhan, és amit évek óta elszenved. A mű, amiről most beszélünk, személyes tapasztalatokat ír le, amiket tavaly tél elején egyes német városokban végzett utazása során szerzett. Adatokkal és számokkal igazolja a német nép súlyos helyzetét, rossz táplálkozását, az élelmezés kalóriahiányát, rongyosságát, földalatti lakások egzségtelen, kötsébejűlően hiány és olykor fertelmes miliójét, s. s. s. Ezzel az állapottal a megszálló angol hatóságok különféle életmészéi és lakáviszonyait; közül az angol tisztai étkezési pompás étlapjait a német lakosság, nők, aggok és gyermekek

éhezésével szemben; statisztikai adatokat sorol fel a tuberkulózis és egyéb súlyos fertőző betegségek terjedéséről, végül a könyvhöz 144 fényképfelvétel csatol, amiket a túlszűfolt lakásokról, csontig lesóványodott német gyermekekről, rongyos, cafatos ruhákról és egyéb döbbenetes mozzanatokról készített.

Nem tagadom: a könyvet veves érzelmekkel olvastam el (mondom: töprengés közepette) és a képeket, változó impressziók mellett néztem végig. Nem lehet rossz néven venni tőlem sem, hogy egymást váltotta fel bennem a kérdés: valóban helyesen cselekszik-e Gollancz, amikor ő vállalja magára azt a feladatot, hogy a német nép számára segítségül felkaroláson, gyors talpraállításon kiáll, a világ szemébe felhívja a tragikus sorsra jutott német milliók szenvedéseire, vagy pedig azoknak van igazuk, akik Gollanczot szemrehányásokkal illetik: miért éppen egy zsidó író tartja kötelességének, hogy kiálljon azért a német népért, amelynek bukásához a zsidóságnak semmi köze, és amely hatmillió zsidó borzalmas halálát okozta, vagy eltűrt, vagy helyeselte. Elvárható-e zsidó olvasótól, hogy e könyv minden lapjánál fel ne hördüljön: mi ez a német sors miudahhoz képest, amit a zsidóknak kellett elszenvedniük a sok nagy és kicsi Anschwitzban, gettóban, munkatáborban, haláltáborban, míg eljutottak a megváltó haláláig. Nem téves, sőt vétkes humanizmus-e az, amely egy zsidó írótól arra készlet, hogy a német nép számára új, boldog életet követeljen, nem bűnös ostobaság-e éppen zsidóink talpraállítani a németiséget, hogy holnap, vagy tíz év múlva ugyanez a németiség megismételje mindazt, amit egyszer már oly aljasul és gonoszul elkövetett a zsidóság ellen?

Rá kell bíznom minden-kire, hogy orre a feleletet adja meg. A válasz nem könnyű és az érvek és ellen-érvek felsorolására nem egy cikk kellene, hanem másik könyvvel lehetne írni. A könyv minden sora új és új kérdést vet fel. Hogy csak egyet említsék meg: Gollancz szerint éppen Belsenben, ebben a siralmas emléktű városban, egy egyetemi diák azt mondta neki a mai helyzet felett való elkeseredésében: „Az istenért, ne csináljanak belőlünk náciit!” Gollancz készpénznek veszi ezt a kifakadást és valami érthetetlen naivitással azt tartja legrosszabb tapasztalatai egyikének. Kerestem ezzel szemben a könyvben a nyomát annak: meggyőződés-e róla, hogy a németek és elsősorban a német ifjúság megváltozott? Meghallgatla-e és feljegyezte-e azokat a jelenségeket, amelyek megcáfolhatatlanul tanúsítják, hogy a német nép feljegzése ugyszólván semmit sem változott, hogy ma is lelkiük mélyén hitleristák, hogy az antiszemizmus nemhogy szűnőben lenne, hanem elevenen él és lobog köztük ma is? Megfigyelte-e, hogy immár kialakult ismét a dolchstosslegenda és ma megint azt vallják, hogy Hitler senki sem győzte le, hanem, hátulról dőlték le, hogy a német tragédia oka tulajdonképpen a zsidóság, amely nélkül Amerika nem avatkozott volna be a háborúba, hogy a zsidók „esetleg” csak megfogytak Európában, de erejük és hatalmuk nem esőkkent, hogy hazugság az, mintha a zsidókat egyáltalában kiűzték volna, mert Európa egyes országába több zsidó tért vissza, mint amennyi valaha bennük lakott. Hallotta-e a bizakodást, hogy egy új háború fel fogja ismét fegyverezni a németeket és akkor végleg elvégzik azt, amit Hitler csak félig teljesített: a zsidók kiűztését; hogy a német SS-legények

nemcsak seregestül szűknek a közel-keletre harcolni a zsidók ellen, hanem a mai német ifjúság körében is nagy toborzás folyik egy „szent háború” megharcolására. Mindebből és ehhez hasonló jelenségekről Gollancz egy belát sem ír. Őt az érdekelte, hogy a német iskolásgyermekek hány kilót nyomnak és mennyi kalóriát kapnak egy nap alatt, hogy lyukas a cipőjük és foltos a ruhájuk, de hogy miként gondolkoznak, mi van a lelkiük mélyén, és főleg, hogy, milyen érzelmeket és szándékokat dőldegetnek ma is tudatukban vagy tudatuk alatt a zsidóságról, úgy látszik, ezt a jótéltetel mindaz nem érdekelte.

De mondom, mindez lehet vita és nézet dolga, valamint az is, hogy Gollancz szerint nagy zsidó érdek, hogy a német nép jó bánásmódban részesüljön, és a proféták tanítását követi az, aki lehajol hozzájuk és fel akarja őket emelni magához, hogy a zsidóság jövője, nagyban függ attól, milyen lesz a németek jövője. Nézet dolga az is, vajjon a németek csakugyan halásak lennének-e a zsidóságnak, ha éppen ők mutatnák meg, hogy „aki téged megdob kövel, azt dobd vissza kenyérrel”. Fájdalom, nagyon megváltoztatták fellegásunkat a hála fogalmáról az elmúlt esztendők eseményei, amikor mindent, amit valóban jó és áldásos volt a zsidóság munkájából, sikerült avvaftat gonoszszággal szintén ellenük fordítani, tudományos kutatásuk eredményét népgyilkosságnak, technikai vívmányaikat népperköcsnek, szorgalmukat kizsákmányolásnak, kulturális tevékenységüket népméregzésnek, sőt, biblijájukat is hazugságok gyűjteményének bélyegezni és így némi jogosság van a kétkedésekben, hogy most lehet-e hálát vágni azért, ha éppen a zsidók jajduháznak fel a humanizmus és szeretet nevében amiatt, hogy a német nép városai romokban hevernek, lakásaik pincedok és gyermekeik soványak és éhesek.

Igen: ezek felett tág a vitalkozás tere.

BALLON Átlátszó-,
eső-, vihar- és
lődönkabát
Márton és Szász V., Gróf Teleki
Pál-utca 3.

De, ami felett nem lehet vitatkozni, az Gollancz könyvének előszava, amelyben védekezik a zsidóság részéről eddig elhangzott szemrehányások ellen, hogy az ő kiállása és agitációja a németek mellett nemhogy használna a zsidóságnak, hanem végtelen sokat árt. Hadd fordítsam le az idevonatkozó szakaszt szó szerint: „Gyakran kérdezték engem, hogy miért éppen én, a zsidó, bíbelődöm azzal a néppel, amelynek nevében az én fajom ellen gyalázatoságot követtek el, aminek az emléke — jöhet el magam másféppén szeretném — félék, soha nem fog meghalni. Gyakran zsidók teszik fel ezt a kérdést, akik fájdalom, elfelejtették, — ha ugyan egyáltalában ismerték — a proféták tanításait. Azt is szememre vetették, hogy a németek érdekében végzett munkázkodásom során nyilvánvaló és szándékos önkéltelmereti vizsgálataim alapján hamut hintek a fejemre (heaping „coals of fire“). Nem bánom, ha így is lenne, mert lényegében nem az a kérdés, hogy milyen motivumok lüktelnek, egy könyv mögött, hanem, hogy milyen gyakorlati eredmények kísérnek és a jelen esetben szomborúan kell bevallanom, hogy ez eddig igen csekély. A vádak azonban igaztalanok és nevelésesek. Valóban tény, hogy hivatást érzek arra, hogy a németeken segítsék, éppen azért, mert zsidó vagyok, de nem a nekem tulajdonított okok miatt. Nem azért, mintha hamut hintenék a fejemre, vagy pedig, amit szintén emlegettek, szentimentális okokból. Meggondolt, közérzésből fakadó probléma ez, amelyet nem befolyásolhat szentimentalizmus, ami oly sok ember itélőképességét megrontja. Előtte három cél és indíték világos. Először az, hogy csak egyetemes vézelet (repentance) mentheti meg a világot a mások gonoszságának önbírt hangzatlansága helyett, mert mi mindannyian vétkesülünk és folytatónak is rettentően vétkesülünk. A második, hogy a jó bánásmód és nem a rossz bánásmód teszi az embereket jókká. Harmadszor: ha nem bánz jól azokkal, akik veled rosszszai cselekedtek, semmire sem jutsz, sőt újabb okot adsz a rosszra és az emberiség megsemmisülésére. Az emberek beszélnék Izrael hivatásáról. De, ha van ilyen

hívás, ez nem abban áll, hogy embereket robbantsunk fel Palesztinában, a mi misztionunk az — főleg, mert bennünket 1900 éve üldöznek és sértetnek —, hogy különlegesen legyünk készek a kibékülésre. Ezt nem azért mondom, hogy bírálatot gyakoroljak azok felett, legyenek zsidók, franciák, eschek vagy lengyelek, akiknek fiait, aszszonyait, szeretteit oly sok kint és gyalázatot szenvedtek el és ezért sem felejteni, sem megbocsájtani nem tudnak. Én megértem igen jól azokat az érzéseket és gondolatokat, amik őket állandóan előlök. De éppen, mivel a szerencsétlen emberiség kárára ez a nagyon indokolt gyűlölet fennáll, annál kikerülhetetle-

nobb számunkra, akik csak másodsorban szenvedünk, hogy az ő elkeseredését a mi szándékainkkal egyensúlyba hozzuk.”

Ezt írja Gollancz Victor zsidó író. Aki ezeket a sorokat leírta, attól nem esodálkozunk azon, hogy egy másik könyvében a németek számára olyan széleskörű demokráciát kíván, amely még az antiszemita agitációt is megengedi.

Minderről legközelebb. Különösen arról, hogy egy zsidó író nekünk teszi kötelességünké a német nép bukásával és nyomorával kapcsolatban, hogy vezekeljünk?

Mi vezekeljünk?

(Folytatom.)

A tavasz havának szombatja

E heti szent szombatunk a zsidó esztendő negyedik ki-tüntetett szombatja. Ebben az évben Niszán havának újholdja és a tavaszi időszak első szombatja egybeesik. Sábász háchaudes — a hónapnak szombatja, ezidén különösen ékes, mert három Széjer Tórából olvasunk e szombaton. A soron levő heti szakasz után felolvasnak az újholdi fejezetet: „Hónapjaitok elején mutassatok be egy áldozatot az Örökkévalónak...”. Azután felhangzik a harmadik Tórából a tanítás, amely a tavasz havának szombatját hirdeti: „Ez a hónap legyen számotokra a hónap kezdete, első legyen nektek az év hónapjai között. Szóljatok Izrael gyűléseire, mondván: E hó tizedik napján vegyen magához minden férfi egy bárányt családai háza szerint, minden házra egy bárányt.”

A szabadság égi esodája a megvalósulásban üdvöt, boldogságot hozott napjainkban az emberiségnek. A felszabadulás isteni kegyelmét ennek a korszaknak minden igaz-

gyermekre átérzte, ilyenkor a szabadság esodája tisztán a föld színén is, amikor tavaszodik: kisarjad a zöld fű és illatos virágok jelennek a bokrok ölében. A szabadság várását a mi őseink az egyiptomi felszabadulás történetével öröklítették és az Izrael gyermekei évezredek óta mámoros örömmel ünneplik. Ezért már a szabadságünnepek hónapjának első napjától megkezdődnek a zsidó szünetek, amikor áthat a lelkekben Peszách ünnepének közeledése.

A negyedik ki-tüntetett szombaton a lácmások prófétája, Ezekiel, a zarándok újjáépített Szentély ünnepségéről beszél. Az Új Jeruzsálem szellemi és anyagi központja lesz az egész zsidóságnak. Ene viziről egy biblia meggyőzően így olvasunk: „A próféta, dragaditva a jövőbeni Jeruzsálem elképzelését, rekonstruálja a templomot, leírja berendezését és a szertartásokat. Megállapítja az újjászervezett ország pontos földrajzi terét és felszámolja a tizenkét törzs körét, amely-

nek tagjai a világ négy részéből összegyűlnek. A jövőben ez a teremtés félig ideális, félig allegorikus.”

„Az Örökkévaló van ott” — ez lesz a város neve a jövőben, amikor majd megszületik a száműzetés és a szűrés törzsek mind hazatérnek... Így a szabadság ünnepe az újjászülető Szentély allegorizálásában hitünk megerősödésével int nekünk, vallási életünk új megalapozását mutatja felénk. Ezt reméljük a hősök vérevel átitott Szentföldön születő Zsidó Állam megvalósulásától, ebben hisszük megerősödést, ezzel a hittel munkáljuk létét, jövődjét — az a prófétai hirdetés diadala: Isten dicsősége...

KATONA JÓZSEF

A Zsidó Diákok Világszövetségének kiküldöttel Budapesten

A magyarországi zsidó diákok helyzetének megismerése és a Zsidó Diákok Világszövetsége munkájában való bekapcsolásra céljából az elmúlt héten Budapestre érkezett Eli Rabner, az UMJE főtitkára, Erich Bollag, a svájci zsidó diákok szövetségének sajtófőnöke és Reuben Glückmann, a szociális osztály vezetője. A kiküldötteket Stöckler Lajos elnök fogadta. A megbeszélések során megállapodtak abban, hogy a Pesti Izraeli Község által felállítandó ifjúsági ügyosztályban, a ZSEISZ jelenlétének megfelelő munkát és feladatot fog kapni. A kiküldöttek tiszteletére hétfőn este a Zsidó Egyetemi Hallgatók Szervelete ünnepi vacsorát adott, amelyen Eli Rabner, Reuben Glückmann héber nyelven beszélt. Biztosították a magyar zsidó diákságot arról, hogy a Zsidó Diákok Világszövetsége ezennel komoly anyagi és erkölcsi támogatásban fogja részesíteni a ZSEISZ-t, mint a szövetség taggyűlését és megkezdődnek az az előkészületek, amelyekkel a zsidó vezetők részéről találkoznak. A ZSEISZ nevében Vida Tamás francianyelvű beszédében válaszolt.

Orthodox kóser sel peszách,

édes, asztali és fajborok. — Vidékre is benyújthat.

Lázár borpince,

Budapest, VII. Klauzál-tér 10. • Telefon: 220-888.

Nagy választék, olcsó árak.

A Budapesti Orth. Rabbiság felügyelete alatt készült

kóser Sel Peszách kávé, tea, kakaó, cukor, bors

csomagolva kereskedők részére kapható

DINNER A. EMIL Dob-u. 10. Csak keréltelt mennyiség van mindenki kezében szerező be.

Zsidó irodalmi tanszék a kopenhágai egyetemen

A kopenhágai egyetemen zsidó irodalmi tanszék alapítást, amelyre dr. Raphael Edelmann hívta meg.

Dr. Raphael Edelmann eddig a Biblioteka Simonsonban vezette volt. Ez a könyvtár, amely Simonson volt tulajdonos gyűjteményét tartalmazza, éppenczer költözött át és a világ legnagyobb zsidó könyvtárává lépett.

Miért nem jegyez „Önállósító Hitelszövetkezet”-i részjegyet?

Petőfi költeményei héberül

A magyar szabadságharc emléktárána alkalmából az ercsi Kósi Házban c. lapban Avigdor Händléri, a neves héber költő és műfordító, cikket írt Petőfi-ről, közölte arcképét és két versének héber fordítását (*Dicsőítéses nagyturak... Befordultam a konyhára*).

A cikk kiemeli, hogy a magyar szabadságharc éltető szellem: a legnagyobb magyar Tichus, Petőfi Sándor volt. Nemcsak a magyar irodalomban, de a világirodalomban sincs hasonló e fiatal költőhöz. Lírai költeményeiben és epikus darabjaiban egyaránt a népdal egyszerű hangján beszél. Költeményeit a világ minden műveit megismerő lefordították. Néhány hónappal ezelőtt új orosz kiadásra jelent meg, amely egy negyedszázalékos példányban foglalt.

A közölt két költemény, mutatva Petőfi verseinek héber fordításából, amelyet a magyar kormány ad ki a szabadságharc és a költő halála századik fordulatján. Az egyiket (*Befordultam a konyhára*) előbb mutatóba közöljük.

Még kell jegyeznünk, hogy már korábban is jelentek meg Petőfi-költemények héber nyelven. Különbösen Bacher Simon szerzett e téren ültető érdemeket. *Gulyás Pál* adatai (Magyar

szépirodalom idegen nyelven. Bp., 1915. p. 214. Nr. 605., 606.) érdemes volna kiegészíteni és összeállítani Petőfi héber fordításainak bibliográfiáját.

למטבח שריתי דרך

למטבח שריתי דרך

וקדמתי כפצקת.

בדלקתי. זאת אמרת

וזה כבר היתה בוצרת.

שקדתי עוד לא צלחה.

לא לשם כך פרתי שקמה.

שרתי שקמה כי צננתי

ריבתימן ראיתי שם.

הקחקה בראש נכחה.

וקצש גם התלקחה.

ובפרט הוי שמי צניקה.

היתה אור שם התלקחה.

שם צניקה כי הריקה.

דורקה אחי הקסיקה.

הקסמה לי נדקחה.

שם לבי כי התלקחה.

SCHNEIDER SANDOR

A szovjet-zsidóság képviselői is részt vesznek a varsói gettó lázadásának emlékünnepe

A riichi Isracitiches Wochenschrift közli, hogy világszerte nagy érdeklődés mutatkozik a varsói gettó lázadásának emlékünnepe iránt. Az ötödik befordulót Varsóban hatalmas emlékünneppel ülik meg és ebből az alkalmából emlékművet állítanak fel a régi gettóban.

Egyenkor tartják meg Varsóban a Zsidó Világkongresszus végrehajtóbizottsági ülését. A Zsidó Történelmi Intézet kiállítását rendez, amelyen bemutatja

a gettóban élt zsidók háborus mártírjait.

A szovjet zsidóság hivatalos képviselője bejelentette, hogy delegátusokat küld a varsói emlékünnepra. A szovjet zsidóság eddig sohasem vett részt hivatalos delegátusokkal külföldi manifestációkon.

A varsói városi tanács egyebeként az új költségvetés keretében a zsidó iskolák számára 210.000 zlotyt biztosított, mint városi hozzájárulást.

A DEBÓRA NŐI CSOPORT 1948 április hó 11-én, vasárnap délután 1 órai kezdettel, a ROYAL KÁVEHÁZ különtermeiben,

zártkörű családi teadélutánt tart

uzsonna, tánc kísért zene. — Vendégeket szívesen látunk. (Meghívó felmutatandó.)

A Braun

A „Vitézek és hősök” margójára Írta: VIHAR BÉLA

A Braun, a riadt és szürke-lódenkabátos Braun, aig őt percig tartózkodik a vitézek és hősök között a színen, ahol az ellenforradalmi Magyarország izgalmas ütemű körképe perog.

Gergely Sándor valóban mesteri módon a Belvárosi Színház színpadának dimenziójába sűríti a 30-as évek-osztályharcának miadán feszültségét és problematikáját. E drámában lidéreszerű kísérletjárásként visszalép az a horizontalküli, sivár világ, melyben az „nürnbergi” két kötelező elv: a bokacsaltogató tekintélytisztelés s mint méla undor, vagy gula-ütéses düh; az antiszemizmus jellemezte. Eközben éhezelt és butult a paraszt, lüvöllözött az altiszt, Dózsa, zsidó szímatott a csendőr, s aki a szabadságra szomjúhozott, az vagy önön némaságába fulladt meg, vagy fészterág módjára börtön, bitófa várta.

Igen: a „vitézek” közjátéka volt ez az ország, melyben ragyogó színörök, még ragyogóbb bizugságok és címek készítették elő a majd bekövetkezendőt: 1944 tragédiáját, a szegényt és a hült.

Gergely Sándor így tárja elénk maradáno értékű realizmussal, Simon Zsuzsa kitűnő rendezésében és kiváló színészek — Lehotay, Dayka Margit és a többiek — közreműködésével, a színpadra, vérbe süllyedő, cédá tegnapiakat.

S alig ötperenci időtartamra — mint fentebb mondtuk — megjelenik a vitézek és hősök között keszgül és ijedten, Gál Péter ábrázolásában, a szürke kis Braun: „a Braun”.

Most neki is, mint mindenkinék döntenie kell, hogy kit választ: a „vitézek”-et-e, avagy az igazság hősiességét?

A rendőrtiszt — hangjában utálat és megvetés — reákiált, mire az élniakaró, üldözött kis Braun, gerincel hajta, szomorú alázatosággal — a boltját válsztja.

Braun, a kis Braun úgy véli, valami olyasmi keveredett, amire nekik semmi köze nincs,

de már minden szerencsésen elintéződött. Kezében a börtön-kilépő-jeggyel ismét hazatérhet gyermekeihez s nyugodtan dolgozhat tovább. Braun, a jámbor, kispolgári Braun úgy véli, hogy az ő osztályrésze e világon csupán az árukiezelgetés, vagy néhány nyugodt óra otthon, a családtan, olykor szombatesti mozi, a többi pedig — már mint az igazság ügye — nem az ő dolga.

Még 1930-at írunk és a kis Braun, ezzel az érdeklenséggel filozófiával tudatában, vezeti üzletét, fizeti adóját és ha szépet akar álmodni, akkor új portálról, vagy kormánytanácsosságról álmodik.

A szorgalmas Braun az egész világból csak boltját és családját látja s még nem sejt, hogy a jelenségek láncszerűen összefüggnek s ezek között is a legvékonyabb láncszem: az ő zsidó léte.

Braun már-már megszokta az antiszemizmusnak állandósult, olykor diszkrét hivatali formáját is, mely időnként megmeleged, bűnbakul minden bajért őt teszi felelőssé, de ezzel szemben még megenged neki, hogy szerezzen, gyűjtögesse.

E Braunnak idegen bármiféle közösségi gondolat s úgy véli, elég, ha önmagáért él. Ő még nem tudja a vitézek és hősök között, amit majd tíz vagy tizenégy esztendő múlva keservesen megtanul: hogy nem lehetünk érdektelenség, nem gondolkozhatunk csupán családban, és az igazságot nem lehet lapulással elkerülni, vagy meglagadni.

A keszeg és félénk Braun ott a rendőrtiszt fogadósobájában ugyancsak nem tudja, hogy az a megkínzott forradalmár, aki ellen tanúságot kell tennie, érte és minden elnyomottért harcol. A keszeg és félénk Braun még nem sejt, hogy e snejdig és jőneveit urak holnap gyilkosává válnak és már iróasztalukon szövik a sötéti sorsot ellene, családjá, ágya, asztala, vagyona és élete ellen. Hogyan

Palesztinába készülök figyelmébe!

Bütorcsállítására és egyben lakás céljára szakaszerű llt készítőket vállaltuk STRAUZSMANN TESTVÉREK Budapest, VII., Klauzál-tér 7

Is sejtené, hogy az idő mélyén készül, épül a megsemmisítő terv és a vitézi eszme jegyében Ukrajnában, Auschwitzban, vagy a Dunaparton kell nyomorultul elpusztulnia.

En láttalak téged, te jó és botor Braun, amikor illúziód összeomlottak és tévován, lélekben sehová sem tartozva menteltél a sorban, szorongtál a vagonban, vagy a puskatus útése alatt összeestél az uton.

Hát mit nyertél együgyű ön-ésséddel, okos meghunyászkodással és lojális gerinctelenséggeddel, te kis Braun?

Szívedet, emberi művoltodat megtörték, családod lemészárolták, egykori szerelményed megsemmisült.

De most már tanulj Braun...

Soha, soha ne feledd, hogy az igazi és a legtöbb érték a szabadság, és ne feledd azt sem, hogy hol a helyed.

DOMONKOS MIKSA a Hapoel sportegyesület uj elnöke

Nagy érdeklődés mellett tartották meg a Hapoel MSE ezévi közgyűlését, amelyen az egyesület kilenc szakosztályának képviselőin, az egyes intézmények reprezentánsain és a sportszövetségek küldöttein kívül a legtöbb vidéki város egy-egy Hapoel sportvezetője vett részt. Vajda Zsigmond elnöki megnyitójában megemlékezett a szabadságharcos népi megmozdulásokról és párhuzamot vont az eredei-jisraeli, valamint a görög, kínai szabadságharc között. Köves György főtitkár terjesztette elő főtitkári jelentését, majd Fränkel Miklós ellenőr számolt be az egyesület anyagi helyzetéről. A felmentvények megadása után Konfstein Pál olvasta fel a jelöltbizottság nevében az újonnan megválasztandó tisztikar és választmány névsorát, melyet a közgyűlés egyhangúlag fogadott el.

Lelkes ünneplés közepette tartotta meg Domonkos Miksa a Hapoel újonnan megválasztott elnöke székfoglalóját. Szükségesnek találja — mondotta —, hogy a Hapoel egy táborban egyesítsen valamennyi fiatal dolgozót és a nemessé válásukért lelkesedni és dolgozni tudó felnőtteket. Üdvözölte a demokráciáért és a népi demokrácia szabadságért küzdő harcokat Erre Jisraelben és a világ különböző részein. Hiszi, hogy az új vezetőség az ifjúsággal együtt rövidesen megvalósítja a Hapoel célkitűzéseit. Ismét áldását és segítségét kérte a Hapoel Sportegyesület munkájához. A Techeznakna élénklésével ért véget a közgyűlés.

Kimult egy szörnyeteg!

I.

Tudnunk kell, hogy a fasiszta reakció felhasználta az árvíz sújtotta területek gyermekeinek elhelyezésére irányuló társadalmi akciót is és újra azt a szörnyűségesen korlátozott rémhírt dobta fel, hogy „Ne adjátok oda gyermekeiket a városi zsidóknak, mert kolbászt csinálnak belőlük.” Ez a talán még léleklelemezéssel sem teljesen megfogható, egyszerre zsidó és városellenes, társadalmi megosztásra és politikai zavarteltésre törekvő agitáció már csak egy nagyon szűk rétegben talált visszhangra, de elég szomorú, hogy még a legkisebb visszhangja is lehetett. Nagyon kevesen, de akadtak még anyák, akik kijelentették, hogy „inkább pusztuljon el a gyerek, minthogy beadjam a városba.” A nemesak fizikai, hanem lelki, szellemi életmentés feladatának magaslátán álló Nemzeti Segély azt a módszert találta a legcélszerűbbnek, hogy minden faluból felhozott magával egy-egy asszonyt, hogy tanui legyenek, mi történik a gyermekkel, s hogy erről beszámoljanak odahaza. Az asszonyok már utóközben beszámolóikat folytatták a Nemzeti Segély képzett pedagógusaival, akik felvilágosították őket a pekoli babona háttéréről és nemesak ettől, hanem még sok más babonától szabadították meg őket. Mire aztán a gyermekek „szétosztására” került a sor, az asszonyok már mind tudták, hogy a kolbász-mese galád hazugság, sőt éppen az ellenkezője igaz: a főváros népe hálás a vidéknek és hálaát elsősorban a gyermekeknek keresztül akarja kimutatni. Csak egyetlen alkalommal történt egyik nagyüzemünk udvarán, hogy egy falusi anya hisztérikusan kiáltott, amikor kisfiát „kiadták” egy munkásnak, akihez ő zsidót sejtett. Megölik a fiamat, megölik!... — kiáltotta.

tozta vesztettül. A Segély emberei alig bírták lecsendesíteni.

II.

A munkás, akéhez a kisfiu került, valóban zsidó volt, egy feleségét, kisgyermekét vesztett harmincnégy éves zsidó férfi, aki hugával lakott együtt. A munkás — nevezzük itt Károlynak — úgy érezte, hogy neki is kötelessége kivennie a részét ebből az országos jelentőségű és áramu mozgalomból, de különben is, hugával együtt nagy szüksége volt egy kis szíverítő gyermekre mosolyra. A kisfiu eleinte félt, húzódozott, később azonban felmelegedett és kijelentette, hogy „Már nem félek a bécstől és a nénytől, hogy megessenek egym...” Keresi barátunk foglalkozni kezdett a gyerekkel és rájött, hogy az alig ötéves zsidó kisfiu nagyon értelmes, egy hét alatt megtanulta minden olyan tárgynak a nevét, amelyet eddig még hírből sem ismert és megtanult öt nagybetűt is. Nem kapott valami főúri kosztort, de megtanulta és megértette, hogy ezt jószerűen, emberséggel adják. Megtanulta, ami a legnagyobb tudomány, kicsinyen és nagyok számára, az emberség légtörét...

III.

Ebbe az emberséges légkörbe, ebbe a légkörbe toppant be néhány nappal ezelőtt az anya, aki nem akarta odahadni kisfiát a „gyilkos zsidóknak”. Be-
toppant és észrevette, jobban mondván ösztönén, érzéseim keresztül felfogta, hogy gyereke jó helyen van. Velelennél ott voltam ennél a jelenetnél és úgy érzem, hogy csak hosszabb és differenciáltabb novellában lehetne feloldani és kifejezni azt a felszabadító meglepetést, azt a nemesítő álmódzkodást, amikor a mosolygó kisfiu odavezette őt Kereszhez és hugához, amikor az öntudatos szerető és a szörnyeteg gonoszság ellen szegülő emberi szolidaritás.

ANTAL GÁBOR

„Lilly” NŐI DIVATSZALON
RUHA különlegességek

BLOUSE specialista

FORRÓ ALADÁRNÉ
a volt SZÁSZ KAROLA cég vezetője
IV., Petőfi Sándor-u. 2. sz. lélemelet

KARCSUSÁG TITKA:
EHRENTHALNE
füzőszalonja

Budapest, Dohány-u. 39. Telefon:
424-281. Meltartós kombinék,
fürdőruhák hozott anyagból is.

Parókéak, frizettek

CSIPAK

hajmúteremből

Mária Valéria-utca 17

(Lánchíd-nál)

Telefonszám: 180-108

RUSVÉTI ünnepekre legújabb
párizsi

kalap ujdonságaim

megérkeztek. Alakítás, javítás.
Jurgelszén, VIII., József-krt 17.

A Budapesti Orh. Rabbiság felügyelete alatt készült
Kóser Sel Peszach PAPRIKA
elosztója **BERKOVITS KOPPEL** Budapest, Kazinczy-u. 32
viszonteladók: a templommal szemben.
Csak korlátozott mennyiség van. Mindenki idejében szerezz be.
Minden húsvéti fűszer legolcsóbb árban kapható

ORTHODOX KÓSER SEL PESZACH
Tokajhegyi-fal édeskés, verpelői, hárslevelű,
törökly és szilvórium legolcsóbban
ROSENTHAL étterem, Wesselényi-u. 18.
Kazinczy-utca sarok
Telefon: 221-667

Ják Sándor:

Egy rabbi hősi halált halt a demokráciáért...

A „Herald Tribune“ jelentése szerint Truman, a legutóbbi esztendőki kándelló mellett beszélgetésénél megjegyezte, hogy a „zsidók illoyálisak“. A jelenlevők megdöbbenve fogadták az elnök kijelentését, az egyik keresztény újságíró nyomban megkérdezte: „Az én zsidó feleségem miért illoyális?“, egy másik újságíró pedig arra kért választ, hogy „Baruch is illoyális?“

Truman elnök egyetlen kérdésre sem válaszolt.

Haláluk története egyike volt a legnemesebb emberi megannyilvánulásoknak. Isten ezen szolgáinak rendíthetetlen bátorsága és áldozathozatala ezek időkre ragyogó mintaképe lesz az igazi hősiességeké.

Ezeket a szavakat viszont nem Truman, hanem Sumnerwille tábornok mondotta a Virginia állambeli Fort Meyersben, amikor a USA nevében Rabbi Alexander Goode önzőgyének áldozott. A legmagasabb hadikikötést a „Kínai Szolgálat Erdemkeresztjé“.

*

1941 január 31-én írunk.

Az egyik északamerikai kikötőből kifut a „Dorchester“ csapattal ellátó hajó: európai harc tére viszi az amerikai katonákat.

A szorjeli hadsereg rohamokkal nyomul előre és csak Hitlerék bizakodnak még a német győzelemében.

A „Dorchester“ katonái csupán annyit tudnak, hogy hajójuk Anglia partjai felé vette útját, de arról fogalmuk sincs, hogy a nyugati partraszállásban kell majd résztvenniük.

Végül és bizakodóan szóragoznak, beszélgetnek. A hajón egyjévé került a délkamerikai tenger, az északamerikai néger, a newyorki zsidó. Harmónikus demokrácia uralkodik: háborúban szükség van minden emberre.

A „Dorchester“-en négy különböző egyház papja kíséri a katonákat, ezeknek kell velük lenniük akkor is, amikor eljön a harc ideje. — A négy pap egyike Rabbi Alexander Goode.

*

Kegyetlen hideg dermeszti a tengeret.

A „Dorchester“ sebesen szeli a vizet, a tengeri mérföldkeket valóssággal nyeli, amikor...

O'Keefe tengerész hadnagy felhívásán gyorsan neszli hát, feszülten figyel. A nesz erősebbé válik és máris kétségteleen telegyalogló polgárok a hajó

körül. Nem is egy, hanem három.

Késő éjszaka.

Felbúlik a tündő, de egy torpedó lövés máris belecsap a kázházba. A katonák az imboingórák körül magukra kapják ruháikat, mentőöveiket; a mentőesónakok leengednek, de amire mindez megtörténik, a „Dorchester“ feloldott fordul.

A kétségbeesett S. O. S. jelek hirtelen megszűnnek.

Az ötven személyes mentőesónakok kétségbeesetten és szorongással mindenki menti az életét.

O'Keefe hadnagy is menekül, de már nem tud mentőövéhez jutni, enélkül igyekszik az egyik mentőesónakba. A nyugodtan álló Rabbi Alexander Goode mellett halálra a rabbi megragadja karját és átadja mentőövet; a tengerészletet lillakozni akar.

— Neked fiam harcolni kell a népek jogdoktrínáért — mondja Rabbi Alexander Goode és O'Keefe hadnagyot előre hajtja a mentőesónak irányába.

Mindez egy pillanat. A másik pillanatban már a három másik pap adja át a mentővet azoknak a katonáknak, akiknek nincs.

Amire az utolsó katonák is mentőesónakba jutottak a „Dorchester“ hirtelen elsüllyed és csak örvény jelzi utolsó útját.

A mentővet átadó Rabbi Alexander Goode és három pap lársa áldozathozatala örök időkre ragyogó mintaképe lesz az igazi hősiességnek.

*

Mahoney Jon I. hadnagy a

közvetlen közel a megemlékezésében:

„Éjjel hirtelen robbanás reszketelte meg a hajó testét. Torpedótalálat érte a kázházát. A riadó hangjára a fedélzetre rohantam, ahol parancsot kaptam a hajó elhagyására. Összekapkodva felszerelésemet a fedélzetre siettem, amikor észrevettem, hogy kesztyűm nincs nálam. Vissza akartam fordulni, de Goode rabbi rámkukkolt:

— Ne törődj vele Mahoney, megkapkodd az enyémet, nekem van még egy pár beöltö.

Tudtam, hogy valószínű mond és mégis el kellett fogadnom. A kesztyűk később éppen úgy az életmet jelentették, mint O'Keefének a rabbi mentőöve.

Leeresztettük a mentőesónakot. Mindannyian lent voltunk már, csak a négy pap maradt a hajón. Átadták a katonáknak mentőöveiket és helyüket a esónakokban és mi az égő hajó felé villanó fényben még láttuk az életük irántkozó alakjukat...

Atig fordult el a esónak, a túlterhelés következtében felborult. Utóni kezdtem, majd visszakapazkodni a esónak falába. A mentőesónakhoz erősielt lámpás azonban eltört, irányt elvesztettem. Órákon át úsztam a jegesvíz tengerben, éreztem, hogy erőm kihagy. De a végének hitl percekben, a lélek erőfeszítésében megjelent lávó kedvezemnek és az imádkozó Goode rabbinak, meg a többi papnak area és utolsó nekifutással meggyeszer úszni kezdtem. A zsidó pap, Goode példája adott lelkiert és a zsidó Goode pap kesztyűnek köszönhetem, hogy kezem nem dermedtek meg és mégis elértem egy mentőesónakot.

*

Rabbi Alexander Goode, a „Dorchester“ eladulása előtt ezeket írta feleségének:

„Küzdünk a testvériség

új korakéért, mely az egész világ demokráciáját testvéri közösségbe fűzné össze. Az a magasabbrendű igazságosság, amelyről a próféták szóltak, fog a földön uralkodni. Minden embernek meglesz a életlehetősége, nem lesz többé elnyomó és elnyomott. Az emberiség százada következik.

*

Igy hitte Rabbi Alexander Goode.

Truman elnök pedig a kándelló mellett nem válaszolt...

A zsidóság és a szabadságharc iródalma

A Pesti Izr. Hírközlő Szabadegyletének keretében, a XIV. kerületi zuglói körzet közreműködésével, a Hírközlő Szabadegylet dísztermében, dr. Waldapfel József egyetemi magántanár, a Tanárképző Intézet rendes tanára „A zsidóság és a szabadságharc iródalma“ címmel tartott esztendő este előadást. Dr. Waldapfel József bevezetőjében kiemelte, hogy az előadása nem fedti teljesen a hivatalosan megállapított címet. Nemcsak arról akar beszélni, hanem meg akarja világítani azokat az okokat, amelyek a magyar zsidósággal kapcsolatosan olyan sajnálatos eseményeket idéztek elő a 48-as szabadságharc, a 48-as események folyamán. Megállapította, hogy a császári és a fennálló reakció hívei és ügynökei voltak azok, akik a zsidóság társadalmi egyenjogúsítását akadályozták és halasztgatták.

Igen érdekes adatokat mondott el arra vonatkozólag, hogy a nemzeti származású irókak és költőknek milyen fejletti, kitűnő gazdasági érzékük volt, például Kisfaludy Sándor, a Hírnagy-költemények írója, a betéjesítetlen szerelem dalokka, aki a nádor hadsége volt, amikor mindenkinél előbb meg kellett látni, hogy az oszlók császár békét köt Napóleonnal, nyomban külön futárt küldött főségséghez és utasította, hogy azonnal adja fel a harcot és a befolyt jövedelemből vegyen kiavél, mert valószínű, hogy a lélekötés miatt az angolokkal feszülő válik majd a helyzet és az import megnehezül. Berzeuvi Dániel, aki maga is az ezerhódások közé tartozott, természetesen és jogosnak találta a magyar jobbágyoknak Verbezy törvényével való megbíztosítását és örök rabságban való tartását. S ezek után egyáltalán nem lepődünk meg azon, hogy a zsidóság egyenjogúsítását nem tartotta időszertűnek. Megafolta azt a sok hamis legendát, amelyet a roakók éveiben Petőfi kévitélek.

Dr. Waldapfel József nagyon érdekes és tudományos értékű előadását „Szabadság és Iródalma“ címmel közzéadta.

Peszachra vásároljon

azombartató cégéért! — Üveg, porcellán, edény és háztartási cikkek. Évészkezők, demjónak legelősebban.

Klein Adolfinál

Tolbuehán-krt. (v. Vámbáz-krt.) 6. Rendeljen telefonon: 380-029.

Kúser baromfi

Budán kapkodd Mayer Józsefnél, minden esztendő közt délelőlt 11-ig és délután 2-5-ig. Kúsi Zsigmond-ut. 47. sz. alatt.

Csak a KASZUSZ felügyelő jelentésében.

Szegedi hitközség hírei

Mozgalmas felekezeti étele volt a szegedi hitközségnek az idő napokban.

Március 15-én, a magyar szabadságharc centenárius fordulóján, a hitközség ünnepi istentiszteletet tartott a zsinagógában, melyek a polgári és katolikus hatóságok képviselői is megjelentek. Dr. Frenkel Jenő rabbi gyönyörűen felépített, gondolatokban gazdag, fiatalos beszédében méltatta a nagy nap jelentőségét.

Március 16-án, a chevre tartotta karaiti összejövetelét a lakók nagyszámú részvételével. Dr. Katona Dávid tikkár szökött chevre feladatairól, ismerette a szegedi chevre történetét. Felolvastak dr. Salzer István, dr. Lóránt László, majd Stern Márton hitközségi elnökök magas beszédében körvonalazta a magyar zsidóság mai helyzetét.

Március 18-án, Múzes születésének és halálának emléknapián tartotta rendes közgyűlést a chevre. Dános Dezső elnöki megnyitó beszéde után Stern Márton hitközségi elnök az Országos Iroda nevében kegyeleti szavakkal emlékezett meg az előjáról, dr. Biedl Samu és dr. Pap Róbert hitközségi előjáról. Utána dr. Katona Dávid tikkár mondott emlékbeszédet Biedl Samu fölött, halálának zsidók évfordulója alkalmából.

A közgyűlés további folyamán a 1947. évi jelentést dr. Katona Dávid tikkár ismertette. A szegedi chevre újjáépítő munkájával nagy mértékben helyreállt a temető és újabb feladataként az öregkorúkat és elhunytakról való gondoskodást látta meg. Kegyeletes szavakkal méltatta az év halottai közül különösen dr. Pap Róbert hitközségi elnök és Hirschfeld ipót szentgyülekei előjáró kiagasló érdemeit. Meleg szavakkal emlékezett meg a jelenlévő Erecben véltanulmányt írt ifjúokról. A jelentés mellett azt a nagyarányú munkásságot, amelyet a Dános Dezső elnök, Katona Lajos elnök-nyeltes irányítása mellett működő egyesület a zsidó ügy előmozdításában végzett. A jelentés fogadása után a zárószavakat fogadták el.

Dr. Frenkel Jenő főrabbi emlékezett meg a Zsijón Adarkorított istentiszteletén az év halottairól. A két nagy előjáról, eddigi Samurol és Pap Róbert-rol emlékezett és az errei kiölt-lyűn lelküket gyújtotta meg az emlékezés mécsesét.

Március 25-én, purim napján a szegedi iskola tanulóival rendeztek tanári és tanulókat sikeresen ünnepséget a hitközség dísztermében. Zsufolásgyűlést a szűk és érdekfűző zönséggel a nagy terem. Enkel Jenő dr. főrabbi ünnepi beszéde után gyönyörűség-ly nézői az apró emberpalán-

kat, akik tisztá héber kiejtésüket adták elő a szelbnél-szebb darabokat, szavaltak, énekeltek. Hoffmann Lászlóné tanítónő, dr. Lóránt Pálné, dr. Gréb György, dr. Hecksch Ágnes tanárok, Gruber Anna és Havas Hajnalka tanítónők és dr. Szász Miklós héber nyelv-tanár értékes farsadozásának eredménye volt a szép ünnep-ség, melyet az iskola lelkes igazgatója Székely Alfréd ren-dezett nagy gondossággal.

Március 27-én, a Szegedi Izraelita Négyesület tartotta purimi bulját a hitközség dísz-terében. A Déry Ernőné el-nöksége, dr. Frenkel Jenőné és Dános Dezsőné aktív közreműködésével agilis egyesület jelen-tős összeget szerzett buljának rendezésével a zsidó, szegény-ségélyezés céljaira.

Ezek mellett a Palesztina-munka is lázasan folyik a hit-község körében. Csaknem he-tenkint jön le valamely fővá-rosi előadó és ismerteti az errei munka fontosságát és a megoldásra váró teendőket. Március 23-án este, Grosz-mann Sándor a MCSZ. intéző bizottságának tagja tartott ér-tekés beszámolót errei utjáról.

A szegedi hitközség vezetői-nek gondossága kiterjed a környező községekre is. Már-cius 20-án este, a kisteleki chevre tartott összejövetelt Seiler Sándor rendezésében, melyen a szegedi hitközség részéről dr. Frenkel Jenő főrabbi, Stern Márton hitközségi, Dános Dezső chevre-, Kardos György árvagykeleti elnökök és dr. Ló-ránt László volt kisteleki hitk-elnök jelentek meg és mondot-tak Ekerüshő és összerakásra buzdító beszédeket.

Március 21-én tartotta a hód-mezővársárhelyi hitközség em-lékistentiszteletét, melynek ke-reltében dr. Frenkel Jenő emlé-kezett meg a németek magyar-oroszai bezomlásáról, a de-portációban elhunytakról és az Erec védelmében életüket ál-dozó hősökről.

A szegedi Izs. községkerület Jegyzőlehelhi közgyűlést május 6-án, csütörtökön, Hódmezőv-ársárhelyen tartja.

Hirdetmény

A Győri Izraelita Szentegyes-let Chevre Kadisa (Győr, Kos-suth Lajos-utca 5. szám)

fellívja azokat a hittestvére-ket, akiknek hozzátartozói a győri zsidó temetőben van-nak elhaltolva,

hogy hozzátartozóik sirjait gon-dozhassák. A sírpolási ügyben az érdekeltek forduljanak a Chevre Kadisához.

Chevre Kadisa előjárósága.

Mindenféle orth. kóser sei peszach
husvétii fűszeráru
Winklernél, V., Nagy Sándor-u. 7. (Dentech fűszerüzlet)

Sirota Sándor budai fő-kántor 25 éves szolgálati jubileuma

A Budai Izs. Hitközség szom-baton délután a Kunfi Zsigmond-utcai templomban Sirota Sán-dor főkántor, zenei főigazgató 25 éves szolgálati jubileuma al-kaalmából. Öneg Sabbatot ren-dezett. Erre az alkalomra a templomot zsufolásig megtöl-tötte az ünneplő közönség. A műsort megelőző Mincha isten-tiszteleten dr. Benoschofsky Imre főrabbi szívehez szűk be-szédben méltatta Sirota Sándor emberi és művészi érdemeit, kiemelve, hogy az istentisztelet művelését ő emelte magasra. Abrahámsohn Manó, a Pesti Izs. Hitközség főkántora vé-gozte a Mincha istentiszteletet mely áhílatot keltően. Az esti imát Feleki Rezső kántor, a havdala szerzetarúst Sirota Sán-dor főkántor végozte. Az isten-tisztelet után tartották meg az Öneg Sabbat ünnepséget. Peskó Zoltán orgonaművész a „Koha-nilák áldása” című szerzemé-nyét játszotta el mély hatással. Feleki Rezső budai kántor, Si-rota Sándor főkántor, Kishegyi Árpád, a Magyar Állami Opera-ház magánénekese, Erekkes Gá-bor, a Vigopera tagja opera-részleteket adtak elő. Az új-laki templom énekara a Halle-luját interpretálta; Alpár Ignác karnagy vezényelt, orgonán Ki-sőrt Alpár János orgonamester. Végül a közönség elnekelte a Halkívát.

Az igen magas művészi szín-vonalú Öneg Sabbat rendezés után Sirota Sándor főkántor barátai és tisztelői a közgyűlési terembe vonultak, ahol a köz-szeretében és közfiszteletben álló főkántort őszinte szeretettel ünnepelelték. A megnyitó beszé-det dr. Csobádi Samu, a budai hitközség elnöke mondotta. Si-rota Sándor érdemeit Spatz Sándor, az óbudai hitközség elnöke, Nagy László budai szer-tartásügyi előjáró, dr. Klein Miklós budai rabbi, Ripper Frigyes, Baracs Károlyné, Győző József, dr. Benoschofsky Imre, Blum Simon, dr. Bálint, dr. Sárkány, Simsovičs és Schwarcz Ferenc méltatták. A baráti üdvözlésekre Sirota Sándor fő-kántor megható beszédében vála-szolt és megköszönte a hitköz-ségnek azt az ezüstületeset, amelyet jubileuma alkalmából Abnyújtottak neki.

„AZUR“ BOY
ARUSZALLITÁS
INCASSO
KÉZBEVÉTEL
GYORS, PONTOS
IV., Gyulai Pál-u. 12.
Telefon: 138-237

A Rádió vallásos felőrája

Az Uj Élet április 1-i száma közölte Kohn-Béla cikkét, amelyben a Rádió izraelita val-lásos felőrájának új időpontra való áthelyezése ellen tiltako-zott jogos érvekkel megindó-kolva, hogy miért hátrányos és sérelmes ez a zsidó rádióhall-gatókra nézve. Az Uj Élet cikke nagy visszhangot keltett, amelynek látható bizonyítékai azok az állandóan beérkező levelek, amelyeknek írói tiltá-koznak az ellen, hogy olyan időre tegyék a zsidó vallásos felőráát, amikor nem hallgathat-ják azt meg. E probléma meg-világítása érdekében szükséges-nek tartjuk a következő részle-tet közölni abból a beadvány-ból, amelyet ebben az ügyben a Magyarországi Izraeliták Or-szágos Irodája Intézőbizottsága intézett a Rádió igazgatóságá-hoz:

„Sérelmes ez az intézkedés a zsidóságra nézve — mondja a memorandum —, mert min-den más felekezet belenként kétszer — hétköznapi vallásos felőra és vasárnapi istentiszte-let után — jut kapcsolatba a Rádió hallgatóival, mi azonban kététenként csak egy alkalom-mal szólhatunk hiveinkhez, ugyanakkor külföldi rádióállo-mások, még a müncheni studio is, hetenként, éspedig a leg-megfelelőbb időben, péntek este, sugároznak zsidó istentisz-teletet.” Meg kell azonban azt is állapítanunk, hogy nem egy-oldalu jogfosztás történt, mert hiszen minden egyes vallásfele-kezet vallásos felőrájának ide-jét tették későbbi órára, ez a változás azonban a fentebb is-mertetett okok miatt a zsidósá-got érinti a legerősebben. Olva-sóinknak levelet egyébként ille-tékes helyre juttattuk el, s re-méljük, hogy a Rádió igazgató-sága a zsidó vallásos felőra ré-szére megfelelőbb időpontot fog kitűzni.

ÜZLET-ÜZEM
HELYISÉGET?
HA JÓT AKAR
FELLNER szerez!
Szt. István-körut 30

Kersek azonnali beépítésre -
vidéki bor, pálinka-kereskedésbe

Könyvelő-áras járás szakembert. Budá-pestli kiközvárba, jobb likőröket kívánó, szakértő pincemestert. Lehel szomszédok, Ajánlatokat addigi mál-kódással „Likörör” jelzőre a ki-adóra.

Hallgasson lelkiismeretére és jegyezzen részjegyet az «Önállósító Hitelszövetkezet»-nél

„A férfiak oly furcsák“

Irt: SZILÁGYI GEZA

I.
NEVÉNEK csak kezdőbetűjét írta egy ismeretlen olvasónő az alá az eddig válasz nélkül maradt levél alá, amelyet akaratlanul és véletlen mulasztásaira emlékeztető levelesládából színtelen lábamra, de találó őszönél szedtem elő. Az olvasónők legelső levele természetesen és nagyon érthetően, ugyanazt az eddig csak kivételes esetekben megoldáshoz jutott problémát járja körül, taglalja, fészegeli, kihüvelykezésének dehelbősegeit latolgatja. Az olykor össze-vissza ugrázkodó, olykor meg bizonyos fantasztikus rendszert követő vélellem úgy akarta, hogy a mulkiori levelesláda-cikkemben nyilvánosság elé vitt női levél hasonló fájdalmas helyzetből született és szinte ugyanolyan panasz líráját írta el, mint az, amelyről most szöveg. A mulkiori is, a mostani is negyven év körüli nő írta. Mindkét esetben azt hangoztatja a levél írója, hogy munkájából valamelyest megélt, nem eltartható vágyik, mert erre nincs szüksege, hanem olyan valakire, aki megváltja most már sokéves magányának elviselhetetlen túrtalanságától. Mindkét levélből — írójának határozott és szerintem jogos kérésére vittem a nyilvánosság elé — kiborog az egyedüllét mélységes szomorúsága, amelynek súlyos, olykor lesújtó voltát már a mulkiori elismertem, minden, illyefajta levél írójával lélekben szinte azonosítva magamat.

II.

A MOST SZÓBAKERÜLŐ levél írója azonban tovább megy a panaszánál és a fájdalmas sóhaj légy hangzait a vad kemény és éles akkordjára váltja. Mint több női levélíró, ez a szokás igazán kellemesen hat öreg szívemre is, testi fényképet is ad magáról bemutatkozásul. A lelki fénykép ugyanis magától kirajzolódik minden őszinte levélből, a gyakorlatilag szemü olvasó előtt.) „A külsőm rendes. Istenem, negyven éves nő ritkán nyer szépségversenyt, de jó alakú, kissé molett, érdekes jelenség vagyok ma is.“ Ezt el is hiszem látatlanban, olyan meggyőzően hangzik. Sőt nincs kétségem az iránt sem, amit a most már lekicskére átszűrt és önkéntes vád a levél szerzőjéről: „Jókedvű, egészséges, szorgalmas, ügyes vagyok, remek üzleti érzékkel megáldva. Jó pajtása, munkatársa tudnék lenni egy hozzám illő férfinak, aki csak

azért nincs, mert nincs pénzem.“ Mert hát a levélíró szerint „a férfiak oly furcsák.“ „Aki korban és általános emberi értékben hozzám illik, az vagyont keres vagy pedig fél egy késői házasságtól.“

III.

NEZZÜK A VÁD első részét, amely szemérem lobbanja a férfiaknak, ez esetben elsősorban a zsidó férfiaknak, hogy házassodó szándékaikat nem választják el az anyagi motívumoktól, sőt, szándékosan és kifejezetten öszefűzik, szorosan egybekapcsolják velük. Egy esztendő óta, amióta felcsaptam az egyedül maradt nők fogadalmát, de talán nem minden hivatalosság nélküli prókátornak, sokszor találkoztam ezzel a váddal, vagy mondjuk csak panasszal. Vagyontalan nők a férfiaknak, nem vagyonszerű férfiak a nőknek hánytorgatják fel ugynevezett anyagiasságukat. A férfiak azt hajtogatják, hogy a nők értékes, de vagyonatlan férfiakkal szemben a kevésbé értékes vagy akár értéktelen férfiakat határozottan előnyben részesítik a párválasztás alkalmával, a nők viszont, mint mostani levélíró is, a fordítottját olvasják rá a férfiakra, azt állítva, hogy a férfiak nem érik be általános emberi értékekkel, különlegesen női vonzóerőkkel, a dolgozó nők kereselével, hanem a bármilyen formában való hozománghoz, tehát bizonyos vagyomhoz ragaszkodnak. A vádak tehát kölcsönösök. Nem érzek magamban hivalt és nem vagyok oly nagykepi, hogy ebben a vitában a bíró szerepét játszám, annál is kevésbé, mert döntésem akárkit marasztalna el, vagy mentene fel, ugyanis írott malasztom, teljesen egyéni véleménynek számítana. Így hát meg kell elégednem azzal a rendkívül szimpla, de egyedül elfogadható megállapítással, amelyre a példaként nyújtó élet tanított meg, azzal, ugyanis, hogy az anyagiasság általános emberi tulajdonság, nemhez igazán nincsen kötve és férfiakban is, nőkben is elég gyakori. Hogy melyik nemben található meg sűrűbben, azt a világ legügyesebb, legszorga-

masabb és legmegbízhatóbb statisztikusa sem dőnthetné el mindenkit egyformán meggyőző módon. Levélíróim így fejezi ki véleményét: „A férfiak oly furcsák.“ Bennem megvan ugyilatszük az a velemiszülett tulajdonság, hogy a férfiakkal szemben leletőleg a nőknek adjuk igazat. De ebben az esetben, a házasságnak anyagi motívumoktól való függővételeének esetében nem azt mondanám, a férfiak oly furcsák, hanem óvatossáiban és az igazságot talán jobban megközelítve: vannak furcsa férfiak is, zsidók és nem-zsidók közt egyaránt. Utána pedig a nők iránt érzett mélységes hódolattal, mégis halván, de határozottan hozzá kellene fűznöm azt a kiegyenlítő megjegyzést: vannak furcsa nők is!

IV.

MOST PEDIG EJTÜNK néhány szót a levélíróknak egy másik zokszaváról: az idősebb férfiak félték az ugynevezett késői házasságtól. Ez pedig szintén kárára válik az egyedül maradt, még eléggé fiatal, csak hogy az első ifjúságon már túlnőtt zsidó nőknek, csökkentve és esorbólva újabb házasságkötésük kívánt és kívánatos lehetőségét. Egy szóval sem vonom kétségbe, hiszen másoktól is nem egyszer hallottam ezt az inkább panaszt, mint vádat, hogy az első ifjúságukon már túljutott, de magukat még joggal fiatalnak érző és tudó férfiak között akad, talán nem is oly ritkán, ifjúságra felőss természetű. Az én tapasztalatom szerint, amely utóvégre szintén, mint minden emberé, természetesen korlátozott és nem eléggé tágkörű ahhoz, hogy akár csak félig-meddig általános ítélet kimondására jogosíthatna, akadnak, nem is oly kis számban, kevésbé vagy egyáltalában nem felőss férfiak is. Ugynevezett meggyőző aglegények sokkal inkább félték és minden házassági szándékot kirekesztenek jövődű életük tervezéséből, mint özvegy, vagy akár elvált férfiak. Egy végre-tesen megszokadt holdog házasság, számos példa igazolja, nem egyszer valóságos ördöngő és bízattja az egyedülmaradt férfit

újabb párválasztásra. De ezek az elvben és elméletben vállalkozó férfiak rendszerint félősszódóznak, hadd beszéljünk nyíltan, náluk fiatalabb nőkkel, különösen ifjú lányokkal való házasságtól. Levélíróim talán taloz, bár valószínű, hogy egyéni körülményei megokolják ezt a túlzást, ha úgy véli, hogy ötven körüli vagy ennél idősebb férfiak idegenkednek egyébként nekik megfelelő negyven év körüli nőkkal való házasságtól, ha a feleségjelölt, aki különben munkájából meg tud élni, vagyontárgyas hozományul csupán „simogató gesztus, meleg szeretetre vágyó, de viszonzásul szívbéli szeretetet nyújtani is képes szívet igérhet hozományul. A túlzás ebben a szemrehányásban csak a kivételeket nem ismerő szabály hangoztatása. Kár volna ugyanis feladnunk az akár gyér kivételeket is: azokat a meglelt férfiakat, akik megbecsülik az érelt nő személyében kínálkozó szívbéli melegséget és gyengédséget, vagyokra nem sandítanak és legfeljebb, minthogy maguk sem kényszerjövendelemből élő löképenzerek, hanem dolgozó emberek, azt kívánják, hogy jövődűbenük is a háztartás költségeihez hozzájáruló dolgozó nő legyen. Ez pedig — levélíróim, amilyen finoman mértékeltartó nőnek látszik panaszában is, bizonyára elismeri majd — a mai viszonyok között egyáltalában nem oktalom és nem jogtalan kívánság.

V.

AMDE MINDEN anyagi mozgalmat félretéve, amely házassággal kapcsolatban idősebb férfiak előtt esetleg inkább, mint fiatalabb előtt, egyáltalában felmerülhet, feltétlenül igazat adok az érzelmi szempontokat homlokletébe helyező levélíróimnak, amikor az ugynevezett „késői házasságokat“ (milyen relatív meghatározás ezt) el-lenző és lőllők tartó aggodalmaskodókkal szemben szinte

Husvélit sel pészach edényvásár a Viktória edényházban

Boros pohár	— 90
Vizes pohár	1.28
Pálinkás pohár (60-90)	1.20
Mély v. lapos tányér	3.18
Porcellán kávésőgre	1.98
Kánnal vagy villa	— 36
Kávéskanál	— 24
Három fakanál	1.—
Egy boros palack	1.78

Demizeonok minden nagyságban. Zománcedény nagy választékban legolcsóbb árban. Megrendeléseket házhoz szállítunk. Telefon: 222-107. Szombaton zárva.

Morgenstern Jakab, Klauzál-u. 24

5 m (25 köbméter) liftvan összes költségei, magyar határig, Ft 9000.—

Butor, logóság és árszabályítás a világ minden részébe
Okmányok beszerzése

Herczeg Elek Nemzetközi Szállítványozó Vállalat
Budapest, V., Aulich-u. 1. Tel.: 121-259

HIREK A ZSIDÓ ÁLLAMRÓL

Az új UNO közgyűlés előtt

A Biztonsági Tanács — amint az előrelátható volt — elfogadta az USA megbízottjának javaslatát új UNO közgyűlés összehívására tárgyalóban. Az április 16-ára már ki is tűzött rendkívüli ülés feladata az UNO ismeretes Palesztina határozatának megváltoztatása. Warren Austin e javaslatát csak a Szovjetunió és Ukrajna képviselője nem szavazta meg, egyébként a B. T. tagjai szolgáló módon követték azt az USA előirást, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetének tekintélyét és alapvető érdekeit figyelmen kívül hagyva, meg kell másítani az eredeti határozatot. Az a „felhívás” hogy az UNO „kényszerítse” fegyverszünetre a két palesztinai harcoló népet, nem

tekinthető másnak, mint a lényegesen tudatosan elkendőzni szándékozó kísérletnek. Nyilvánvaló ugyanis — és ez éppen a nagypolitikai irányító tényezők előtt ismeretes — hogy, a két fél alapvető politikai érdekei megvédésére fogott fegyvert és addig önként nem köt fegyverszünetet, amíg kívánságait meg nem valósította. A valódi cél éppen nem a béke megteremtése, hanem ellenkezőleg a majd „eredménytelen” felhívás után könnyen megindokolhatóvá akarják tenni az UNO fegyveres beavatkozását. Az új fordulat nagypolitikai magyarázata többek között éppen a beavatkozás kérdésében keresendő. A megváltozott USA magatartás egyképen

mert a felelős angol miniszterek még most is úgy nyilatkoznak, hogy a *mandatumot* május 15-én mindenképpen visszaadják az UNO-nak. Arról, hogy azt milyen keretek között kívánják visszakapni, csupán a

titkos angol-amerikai tárgyalások résztvevői nyilatkozhatnak. A nyilatkozattól ideje e tekintetben azonban még nem érkezett el. Az UNO rendkívüli ülésszakán a Palesztina kérdésben leadott új szavazatával minden állam egyben állást foglal a háborús készülődés, vagy a béke megszilárdítása, az UNO fenntartása, vagy tekintélyének lejárásával lényegében feloszlása mellett.

Az ideiglenes zsidó kormány-készülődései

A Jewish Agency és a Vaad Leumi vezetőiből alakult ideiglenes zsidó kormány az UNO döntéstől függetlenül készen áll legális, vagy illegális működésének megkezdésére. Amennyiben az új UNO döntés lehetővé teszi a korábban megjelölt zsidó területen az autonómia megvalósítását, úgy a kormány működése legális jellegű lesz. Negatív döntés esetén a kormány kénytelen lesz majd szembefordulni az UNO határozattal és 2 legfontosabb feladatát „illegális” keretek között fogja teljesíteni. Az önvédelem és az allja folytatása ugyanis ma a jlsuv centrális kérdése — és megoldását a zsidó nép senki

másra nem bízhatja. Tekintettel arra, hogy az április 16-i UNO ülés váratlan fejlemények előidézője lehet a Hagana és az újonnan kiképzett zsidó hadsereg fokozott készenlétére már május 15-ét megelőző hetekben szükség van. Fontos stratégiai pontok elfoglalása és általános felvonulás éppen ezért már folyamatban van. A jlsuvot nem érheti meglepetés. A befutó hírek fokozódó harcok tevékenységéről számolnak be. Ennek keretében a fentieknek megfelelően a Hagana most már sok esetben támadólag lép fel és arab megerősített állásokat foglal el. A harcok lényegében azonban még most is

támadás a zsidó nép érdekei ellen és kijátszási kísérlet a Szovjetunió irányában

Többször megvilágítottuk már az amerikai olajtrösztök szerepét az USA Palesztina politikájában. Rámutattunk arra, hogy a trösztök érdekeivel ellentétben a Zsidó Állam szocialista berendezkedése a közel-kelet feudális arab világában. Ezért árulja el a zsidó nép érdekeit az USA. Az árulás formái keresztülviteleken azonban a Szovjetuniót akarják kijátszani az angolszász hatalmak, mert tudják, hogy a Szovjetunió mindenütt a kis népek érdekeinek és a haladó szellem érvényesülésének ére, azokon a fórumokon, ahol csak a nagyhatalmak szava lehet döntő. A Palesztina-férfés új megoldásánál a Szovjetuniót akarják előmozdítani. A felosztási tervet most azért kívánják megsemmisíteni, mert az csak az UNO fegyveres beavatkozásával vihető keresztül. Ez nemzetközi haderő Palesztinába küldését jelenti — és e haderő felállításában természetesen a Szovjetunió is részt vesz. Amennyire kívánatos lenne ez a zsidó Palesztina szempontjából, mert a zsidó vezetők szerint az új Erec Jisraél többé nem egy állam, vagy államcsoport, hanem a nemzetek összességének támogatására szolgál — annyira rettegnek ettől

a megoldástól az USA katonai irányítói. Amde a gyámsági határozat megvalósítása is fegyveres UNO beavatkozást igényel. Ezen a vonalon azonban már radikálisabbak lesznek az angolszász nagyhatalmak. És a világ hamarosan tanuja lesz annak a csodálatos jelenségnek, hogy míg egy-két héttel ezelőtt az UNO nem tudott haderőket küldeni a felosztási terv megvalósítására, addig a gyámsági javaslat kieroszakolásra lesz haderő — esetleg a Palesztinában állomásozó angol katonaság. Az egészen a titka pedig az, hogy a Szovjetunió korábbi határozata következtében nem vesz részt a Gyámsági Tanács működésében és így gyámsági határozatok kivitelezésében sem. Ami az elmúlt három hónap alatt történt, ezek szerint nem egyéb, mint imperialista összeesküvés a zsidó nép, az UNO szervezete és a Szovjetunió ellen. — Természetesen egyelőre még kétséges, hogy az új javaslat megkapja-e a szükséges két-harmados többséget a Teljes Ülésen — bár népszerűsítésére felvetették nagy propagandával a keresztény szent helyek hirtelen támadt veszélyeztettségét és így a beavatkozás szükségét.

az utánpótlási utak biztosításáért

folynak, különösen Jeruzsálem zsidó lakosságának élelmiszerellátása jelent súlyos gondot. A harcok első szakaszában az arabok csak az Óváros zsidó részét vették blokád alá, ma azonban már Jeruzsálem egész zsidó negyedét akarják kihezegetni, oly módon, hogy a Tel-Avivból Jeruzsálembe vezető legfontosabb utánpótlási utat majdnem teljesen aláaknázzák és az út őrzésére különböző pontokon több ezer főnyi haderőket helyeztek el, az utat szinte teljes egészében arab területen vezet keresztül. Ez teszi lehetővé a fokozott arab katonai műveleteket — a „semleges” angol katonaság ugyanis a Jeruzsálemi angolok feladatának többhavi biztosítása után nem avatkozik bele Jeruzsálem kihezegetésével megkísérelt, ostromába. A Hagana hűsítés erőfeszítésével azonban számos élelmiszerszállítóműt keresztülvitt a veszélyes útvonalon. Aknaszedők működnek; lüzérsgéj és géppisztolyos védelemben részesülnek a szállítóművek — ezzel magyarázható Jeruzsálem

zsidó lakosságának eddig még sikerrel fenntartott, bár szűken adagolt élelmiszerellátása. A harcok, összecsapások legtöbbször az elmúlt héten ezen az útvonalon történt. A nemegyszer veszteséggel járó ütközetek az új zsidó szabadságharc leghősiabb fejezetét jelentik. Hála a Hagana katonáinak, az araboknak nem sikerült kihezegetni Jeruzsálemet.

A palesztinai posta hírel:

Tekintettel a várható kormányzati változásra a palesztinai posta bejelentette, hogy a rendes (szárazföldi) küldemények felvételét április 15-től beszünteti. Légi postával feladott leveleket egyelőre még minden irányban továbbít, illetve kézbesít. A légi posta esélyes későbbi felfüggesztését külön jelzi a palesztinai kormány postai és távíróügyi vezetője.

(GELLERT)

A gyámsági javaslat hibái

ugyanis nagyon szembeesnek és ezeknek egy részére maga Trygve Lie, az UNO főtitkára, mutatott rá. Mindenképp az új javaslat hátrékonny halással van a nemzetközi háttérre, mert az eddig egyetlen területen elért szovjet-amerikai egyetértést felborítja. Míg a felosztási terv megvalósítását legálább az egyik érdekelt fél támogatta, addig a gyámsági javaslat keresztülvitelehez egyaránt erőszakra van szükség zsidók és arabok irányában. A gyámság

jogi gyakorlására még nincsen megvalósított UNO-példa, így az valószínűleg csak mondatárius — utarkodási formával lenne azonos. Ha mégis sikerülne az USA-nak keresztülvitele kieroszakolása tervét, úgy a gyámság nemzetközi jellege valóban csak névleges lenne. Gyakorlatilag az angol uradalom korábbi fenntartását jelentené. A névleges UNO jellegre csupán a brit kormány „tekintélyének” megővése céljából van szükség.

Felöltök, kesztümök szakszerű tisztítója

BALOG GYÖRGY kelmefestő, vegytisztító
Andrássy-ut 33.

Nagymező-utcai oldalon. Telefon: 221-129.

UTAZIK? *uj és használt BÖRÖND

női- és akta-TÁSKA nagy választékban

Javítást, alakítást, hozott anyagból munkát gyorsan és olcsón készítt
LÁNG bóröndös. Saját műhely. Népszínház-utca 21.
Telefon: 155-033 Szombatban zárva

Kusvára (szel peszach)

Üveg és porcellán

Legelősházban

Schmelecznél csak Kázer-u. 10

Vizes pohár, hófehér . . . 1-22
 Boros pohár —85
 Lakörös pohár —89
 Üveg tányér 1-98
 Porcellán bögre 1-88
 Mély v. lapostányér . . . 2-88
 Boros palack —98

hasonló olcsó árban márkás porcellánok, ólomkristályok és demijonok.

Karácsony Sándor-u. 1. számú
 lumbáz

vallásos samesz

Keres. Jelenkezések: Zwickel
 József, Teleki-tér 5.

Megbízható fiatalember, bármilyen bizalmi állást vállal. „Szorgalmas 4017” jellegre a kiadóra.

Csezemőgondozásban jártas, szakképzett nő keresek 5 hetes flamm mellet. Jelenkezés d. u. 4-6. Zsidókorház büfé.

KIS ORTH. család bejáró házvezetőnőt keres. „Rendszertű” jellegre a kiadóra.

Régikalkimibutorokkal foglalkozó

cs. pénz. ársat keres 80.000-100.000 forint közötti időre. „Régikalkimibutorokkal foglalkozó” jellegre a kiadóra.

PAPIR, IRÓSZER.

üzleti könyvek, kartotékok, amerikai naplók és átiró könyvek. WEINBERGER ES FEJERNÉL, VI., Deák-tér 6. (Anker-palota). Telefon: 426-813.

KALAPJA piszkos. formátlan? Rendelkezze LAMPERT kalaposmester, Budapest, VII., Jókai-tér 6. szám. udvarban.

PERZSA

szőnyegek

VÉTEL ELADÁS KIRÁLY-U. 14. és RAKÓCZI-UT 42

Jú és olcsó

függönytartó

képekerek nagy választékban. Üveges munkát vállalkoz

Szécsényi

VII., Bethlen Gábor-utca 7 sz. Telefon: 224-288.

Székely-Emil

ékszerész 26 Rákóczi-ut. Brilláns, ékszer, arany, ezüst. 6 óráig vesz, cserél és elad.

Gyászistentisztelet a buchenwaldi mártírok emlékeztérére

A Buchenwaldban elpusztult magyar zsidók emlékeztérére a budapesti Házkarán Egyesület gyászistentiszteletet rendezett, ahol meglató módon áldoztak a mártíroknak. Bányaí Oszkár elnök megkapó szavakkal emlékezett meg a buchenwaldi áldozatokról, a szabadságért zsidó vonakozásairól, valamint a zsidóság szerepéről a demokráciában. Magyarországon felépítésében. Domán Ernő rabbi emlékeztetésében azt fejezte ki, hogy a Buchenwaldban meggyűlölt és kiszorított sok ezer zsidó bajlars örök hősként és mártírként marad meg a zsidóság emlékeztetésében. Holzer Tibor szívbemarkoló El molé rachamin imájával fejeződött be a gyászistentisztelet, melynek részvevőit, köztük a buchenwaldi lágerből szerencsésen visszatérteket, az egyesület elnökeinek felesége: Bányaí Oszkárné látta vendégül a lánasteremben. A szerelvény-dégség megrendezésében Trebitsch Márkusz és Vajda Marianna működött közre.

Ki tud róla?

1944 október 15-én 10 munkaszolgálatost fogtak el Bicskén a németek, akik közül kilencet elvitték, egyet pedig a polgári iskola udvarán agyonlőttek. E meggyilkolt munkaszolgálatosnak sírját szőlőtelepítés közben mostanában megtalálták és március 23-án a székesfehérvári törvényszék ügyésze és a törvényszéki orvosszakértő jelenlétében exhumálták s ugyanazon a bicskei izr. temetőben elhantolták. A holttestet felismerni már nem lehetett, de találtak egy teljesen számszerű börtárcát, amelynek megmaradt részeitől fel lehetne kutatni hozzátartozóit. A börtárca 13x8 cm nagyságú volt és benne a következők voltak:

a budapesti 46-os postahivatalban feladott tábori levelezőlap, egy papírtzpengős maradványai, egy darab drapp gépselem, egy darab svéd vöröskereszt-menlevél 1944 IX. hó 10-i dátummal, szám, név és bélyegző nélkül, 115 Vép, egy szakadt papíron olvasható: Roth, Vép postabélyegző... hirt szegényekről legutolsó levelüket. Kassa Fő-u. gyógy-szeriár, 493. szám, S... A ne-

vében egy ü betű van, végül egy papírosan Kaufmann, név olvasható. Aki valamilyen adatot tudna szolgáltatni a meggyilkolt munkaszolgálatos kitérő, forduljon egyenesen a Bicskei izr. hitközséghez, amely a hősi emlékmű mellett eltemetett mártír sírhelyét emlékkövel akarja megőriztetni.

Ujjalakult a miskolci Izraelita Ipartestület

A nagymultú miskolci Izraelita Ipartársulat tagjainak javarésze a fasisztus áldozatul esett. Azok közül, akik visszatértek, néhányan, élőkön Rosenberg Mórral, áldozatos lélekkel, fáradtságos munkával hozzáálltak, hogy az egyesületet felélesszék. A kitartó erőfeszítések eredményeként a miskolci Izraelita Ipartársulat a napokban felavathatta csinosan berendezett, barátságos otthont a volt zsidó elemi iskola egyik helyreállított termében.

Az ünnepélyes avatón számos testületi egyesület, köztük az Ipartestület és Kereskedelmi Testület képviseltette magát. Rosenberg Mór elnök magasszárnylású bezzédben viszapillantást vetett az Ipartársulat gazdag múltjára, a miskolci zsidó iparosság többévlizedes áldásos tevékenységére. Az egyesület céljai között említette a szövetkezeti gondolat népszerűsítését, a szakképzés elősegítését, a tanoncnevelést. Hangzott: a zsidó iparosságnak élete biztosításához komoly támogatásra van szüksége, hogy szaktudását, szorgalmát az országépítés szolgálatába állíthassa.

A hitközség nevében Zsuzmann Alfréd, a miskolci Ipartestület képviselőjében Suman János elnök, a Jolt részéről Sajter József, az Antifasiszta Szövetség nevében Váriási Jenő üdvözölte az ujjalakult társulatot. Klein Vilmos a Kereskedelmi Testület, Ehrenfeld Jenő a Magyar Clonista Szövetség köszöntését tolmácsolta, dr. Lengyel László zárószavaival ért véget a bensőséges avató-ünnepség.

Purimkor a miskolci Izraelita Ipartársulat, értékes, kulturális programjának bevezetéseket, jóslakertű műsoros eszt rendezte.

TALESZ TIFILIN

héberkönyvek, kegyser, vétel, eladás javítás

Jahrzeitábla készítés.

UNGÁR MÓRNÁL, Király-u. 17. kapu alatt vagy L. emelet 4.

MODERN PARÓKÁK, pótrészek

művészi kivitelben **ALTSCHÜLER E.**

BUDAPEST, VII., CSÁNYI-UTCA 12
 TELEFON: 421-057

SIRKŐ PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-út 3/c.

A XX. század zsidó zeneszerzői

A Pesti Izr. Hitközség kulturális ügyosztára és a „Goldmark-károly” Zeneiskola a XX. század zsidó zeneszerzőinek műveit mutatja be április 4-én a Fürst Sándor-utcai kulturális reményben tartott 13. zsidó műtényjén.

A XX. század zsidó zeneszerzőinek műveiben nemcsak fedezhető fel a zsidó népi — folklorizálus — sajátosságok. Ennek oka abban keresendő, — mint azt Gál György Sándor, a műtény bevezető előadásában kifejtette, — hogy az emancipációt megelőző századokban mesterséges gát állt a zsidó zeneszerzők érvényesülésének. Ezt a gátat végül keresztül a XIX. században az emancipáció, mely felszabadította a zsidó zeneszerzőket is. A zsidó zeneszerzők, mint a haladás éharcosai, a modern zene utörői lettek.

A műtény műsorán a külföldi zeneszerzők közül Malher, Schönberg, Castelnuovo-Tedesco, Prokofjev, Ernest Bloch, a hazaiak közül Kelen Hugó — ezáltal két Ady daltól és egy Arany János versére szerzett népdallal — és Székely István szerzeményei szerepeltek.

A zeneszerzők műveit Gödör, Kátó, Markó Éa, Nemes Zoltán, Reiner Károly és Székely István kísérték művészetileg interpretálták.

4.160.954 forint gyűjt, össze már az árvízi házakclóra.

Öröcs József építész és karmunkatügyi miniszter javaslatára a tiszai árvízkarosult házak felépítése javára országos gyűjtést indított, melyhez Rák László belügyminiszter rendelkezése folytán a községek és a városok is csatlakoztak.

A nagyarányú gyűjtés eddigi eredménye 4.160.954 Ft, 33 f. Az utóbbi napokban tapasztalható rohamos emelkedést Budapest székesfővárosa 600.000 forintos adománya, a Vöröskereszt 425.700 forintos gyűjtése és Pest megye 219.700 forintos adománya idézte elő.

KITÜNŐ minőségű orth. káser

szel peszach borok

nagy választékban, hordóban és demijonban szállítok.

Kramer Ignác, Paks
 bortermelő

Intelligens nevelőnőt jó referenciákkal keresek 7 és 9 éves gyermekeimhez, legalább egy idegen nyelv tudásával. Thököly-ut 14. L. 10. Tel.: 226-300.

„Németország mostohagyermekai“

Nem szükséges e helyen magyarázni, kik Németország mostoha gyermekei, kik azok, akik ott születtek, dolgoztak, résztvettek szellemi és gazdasági életében, feláldozták érte életüket, — és mégsem tekintették őket olyan polgároknak, mint a többi. De nem az összes német zsidókra vonatkoztatja S. Liptzin newyorki egyetemi tanár igen érdekes könyvében *Germany's stepchildren*. Philadelphia, 5704—1944) ezt az elnevezést. Szűkebb értelemben érti rajta azokat az írókat, költőket, gondolkodókat, köztük ez a helyzet a legélesebben kirajzolódott, akiknél a „német és zsidó“ illetve „német vagy zsidó“ probléma lelkiileg és sokszor testileg is nagy hatású összeütközésekre vezetett. Tragikus a szó legkomorább értelemben: Stephan Zweig, Ernst Toller, Otto Weininger öngyilkosságba menekültek, Waldeemar Rathenau, Theodor Lessing, Gustav Landauer gyilkosság áldozatai lettek, de a többinek is elkeserítette életét az a lelki konfliktus, melyet a hűdő szavaival így jellemezhetünk: Lát látni képtelenek voltunk.

Tanulságos története van ezeknek a lelki küzdelmeknek. A „német-zsidó“ kérdése az emancipációval kezdődött. Előtte nem volt kérdés, hogy csak Németországban lakó zsidókról lehetett beszélni. De mihielt kimondták az emancipációt, megkezdődött az összeütközés a magától teljesen németnek érző zsidó és német környezete között, mely ezt, legalább is társadalmilag, nem akarja elismerni. Ebből az összeütközésből sokan a kitérésre menekültek, de rendszerint nem érik el céljukat, s talán éppen ezért sokan fokozott szeretettel gondolnak vissza zsidóságukra. Rachel v. Varnhagen, költő a berlini irodalmi szalonjában a múlt század első negyedének legkiválóbb képviselőjé és zsidó szellemi előkelőjé fordult meg, röviddel halála előtt ezt írja: „A legnagyobb gyönyörrel gondolok esztendőre, mely az emberiség legértékesebb emlékei a legújabb évszázadokkal, az idő és a tér legátványosabb eseményeit köti össze. Amit életben egyik hosszú szokatlanul a legnagyobb szerencsétlenségnek, a leghevesebb fájdalomnak tekintettem, ma már azt, hogy zsidónak születtem, — azt, most semmi áron nem tudom feladni“. Heine — aki a kitérés az európai kultúrába való beköpi jegyének mondta, — féljével kibeszélte, de után így ír: „Na,

gyon sajnálom, hogy kitértem. Nem tudom, hogy ezáltal sorosom megjavult-e. Ellenkezőleg, csupa szerencsétlenség ért azóta. Nem különös, hogy éppen azóta mindenki kikiáltja zsidó voltomat“.

Az írók egy másik csoportja az összeütközésből a tulzó nacionalizmusba menekült. Ezeknek a zsidóság kizárólag vallás, és semmi egyéb. De az ő eligdolásuk helyességét is röviden megcáfolt az idő, melynek szerintük azt kellene eredményeznie, hogy a zsidóság teljesen beolvadna a németiségbe. Így Berthold Auerbach, a német paraszt életének egyik legkiválóbb jellemzője, aki a teljes asszimilációnak volt buzgó híve és támogatója, élete végén így kiált fel: „Hűdoba írtam és dolgoztam!“ Walther Rathenau, a weimari köztársaság külügyminisztere, a zseniális közgazda és tudós, ezt így fejezi ki: „Őseim és én magam is német földön és német szellemben nevelkedtünk és annyit adtunk a német népeknek, amennyi csak feltőlünk. Számomra a zsidó épp oly német tűzre, mint a szász, a bajor vagy a vend“. Ismeretes, hogy Rathenau náci gyilkosok áldozata lett.

Jakob Wassermann, a modern regényírók egyik legjobbját a német zsidóban és a keleti zsidóban két, életmódban és felfogásban teljesen különböző fajt lát; az utóbbiakat önmagát úgy tekinti, mint a német és a zsidó fajok keveredésének egyik mintapéldányát. Utóbb (*Mein Weg als Deutscher und Jude*) a legnagyobb elkeseredés hangján ezeket írja: „Hiába fordulunk költőkhöz, írókhoz, hiába beszélünk a józan ész hangján, akár visszavonulunk, akár köztük megünn, hiába vagyunk polgártársak vagy fejeváltásuk, hiába élünk velük és halunk meg értük, — mindhiába, ők csak azt hajtogatják: Zsidó vagy, idegen vér, tehát káros, ellenségünk és pusztítóink: zsidó!“ Élete utolsó műve a zsidó tárgyú Ahasver regény, melynek befejezésében a vész 1933. évben történt halála akadályozta meg.

Az íróknak egy másik csoportja úgy igyekszik a lelki összeütközéstől menekülni, hogy zsidóságával nem is törődve,

teljes lélekkel belefekszik egy idegen eszmekörbe. Így tesz Erns Toller, a drámaíró, aki a legszélsőbb radikalizmusba, Franz Werfel, világhírű regények szerzője, egy általa idealizált katolicizmusba veti magát. Toller az 1919. évi bajor szovjet köztársaságnak vezetője lett, fejére 10.000 márkáért díjat tűztek ki. Werfel a „Bernadette“-ben, mely jelenleg moziban kerül előadásra, — valamint az „Elsikkasztott menyorság“-ban mutatja be hódolatát a katolicizmus iránt. (Igaz, hogy „Halljátok az igét“ című regényében, — melyet Liptzin nem említ, — nagyserűen írja meg Jeremiás próféta életét és korát.) Ezeket Liptzin a „Marginal Jews“ csoportba sorozza, tehát azok közé, akik éppen csak hogy zsidók. Még szélsőbb álláspontot foglalnak el a „Jewish Aryans“ zsidóárvák alakjai. E fejezetben szerepel Weininger, a „Geschlecht und Charakter“ című rendkívül feltűnést keltett filozófiai műnek 23 éves szerzője, valamint követője Arthur Trebitsch. Műveikben kizárólag csak rosszat tudnak a zsidókról mondani. Tipikus példái a Theodor Lessing által elnevezett „Jüdischer Selbsthass“-nak, zsidó öngyűlöletnek, — amely egyébként Lessing fiatalkori írásait is megütötte; igaz, hogy utóbb a Hitler-törvények hatása alatt, szenvedélyes védelmezője lett a zsidóságnak, — aminek egyébként áldozata is lett: Németországból a célra Prágába kiküldött náci gyilkosok ölték meg.

A német-zsidó problémát eldöntötte erőszakos módon a német nemzeti szocializmus, eszméi alapon Theodor Hertzl és kevésbé ismert elődje, Moses Hess. Az így keletkezett német-zsidó renaissance, — ez Liptzin kifejezése, — Richard Beer-Hofmann-ban talált költőjére, Martin Buber-ben filozófusára. Az ő munkájuk méltatásával végződik megnyugtatóan ez a rendkívül érdekes és tanulságos mű.

S—s E—6.

NOÉMI

psziché és Széchenyi-hegyen újonnan berendezett

GYERMEKOTTRON-a

csészében nyitva. Elsőrendű orvosi felügyelettel. Feltámasztó II. III. Ágoston-utca 3. Telefon: 16-18-12.

Mielőtt haját festeti vagy daueroltatja

RENCSZES

Sírkövek,

emléklapok vésése olvasón Faragó Fridmann Sándor Nagydiófa-u. 34. Szombaton zárva

„Rovarok“

A népek közötti barátság elmélyítésének, a nemzetek közötti megbékélés elősegítésének a szellemében játszotta el a Gordonia Makabbi Haeair színjátszó csoportja vasárnap délután a Vígsházban Karel Capek „Rovarok“ című társadalmi szatiráját. Karel Capek a cseh nép egyik legnagyobb írója, a progresszív humanizmus zászlóvivője, akinek a munkáit a reaktív magyar kultúrpolitika nem engedte megismertetni a magyar olvasóközönséggel. Most, hogy a demokrácia megnyitja a népek közötti együttműködés lehetőségét, alkalmunk van megismerkedni mindazzal, így Karel Capekkel is, akiket eddig elválasztottak tőlünk.

Karel Capek a „Rovarok“ című ma már klasszikussá vált szatiráját a fasizmus éveiben írta, kipellengérezte a kispolgárság önzését, a fasizmus militarizmusát, amely a győzelem érdekében lélekien gépekké változtatja át a munkásokat és a tudósokat.

A Gordonia Makabbi Haeair színjátszói megértették és átérték a nagy cseh író lázadását és társadalomkritikáját. Lekezeléssel és komoly tehetséggel játszották el szerepeiket. A „Rovarok“ világnézeti darab, de egyben költészet is. Váradi György rendező érdeme, hogy ezek a zsidó fiatalok életük tudták varázsolni a szavakat. Váradi György ezzel a rendezéssel bebizonyította, hogy nemcsak az évek száma szerint tartozik a fiatalok közé, hanem világnézetében és rendezési felfogásában is. Nagy szó, de teljes komolysággal irhatjuk le: a „Rovarok“ előadása irodalmi esemény volt.

(GERVAI)

INGELUZI is igen szépen készit

INGULINIK

Bívatkozásra 10% engedm. Szentkirályi-utca 2. (Rákóczi-utná) Musz. özv. üzlete

Megbízható kőser Sel Peszach bor

Bányai Oszkárnál

Hegedűs Sándor-u. 8.

ÉKSZEREK, ÓRÁK, EZÜSTÁRUK

vétele, eladása legelőnyösebben KENDE SÁNDOR-nál, BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 42

HIREK

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁGLAPJA

előfizetési díja:

egy hónapra	Ft 5.—
negyedévre	" 15.—
félévre	" 30.—
egészévre	" 60.—
egy példány	" 1.40

— A Pesti Izr. Hittközség Szabadegyletén április 15-én csütörtökön délután fél 7 órakor Gellért Endre tart előadást „Uj társadalmi forma Erőben” címmel. Megnyitót mond a VIII. kerületi körzet elnöke: dr. Vass Lipót.

— Amerikai zsidó költők. A Pesti Izr. Hittközség kulturális ügyosztálya április 11-én, vasárnap délelőtt 11 órakor az V. Fűst Sándor-utca 21/b sz. alatti kulturteremben tartja II. irodalmi matinéját. Amerikai zsidó költők címmel előadást tart: dr. Komlós Ottó. Közreműködnek: Palotai Erzsébet és Róbert Mária.

— Kihíratás. Winkler Dezső főmérnököt, a Győri Waggon-gyár autószerelőiának főnökét a közlekedés elnöke a közlekedés terén kifejtett érdemeinek jutalmazásánál a közlekedési érdemrend arany fokozatával tüntette ki. Winkler Dezső a Győri Hittközség alelnöke. A hittközség előjárósága melegen üdvözölte ebből az alkalomból alelnökét. A Győri Újság március 24-iki számában hosszabb cikkben foglalkozik a kihíratott személyével.

— Dr. László Zsigmond: Jeremiás. A Pesti Izraelita Hittközség Oneg Sabbat rendezvényeinek során április 10-én, szombat délután 1/2 órakor a Hittközség dísztermében (VII. Sip-utca 12. II. 33) dr. László Zsigmond tart előadást: Jeremiás (Stefan Zweig) címmel. Palotai Erzsébet közreműködésével. Először dalokat énekel: a Ráskai Lea leánygimnázium vallásos körének énekkara. Fröhlich József Józsa vezényletével.

— Centenáris ünnepség Egerben. Március 21-én délelőtt a Hittközség Kulturálisban, az egri zsidóság, valamint a halászságok és a demokratikus pártok képviselőinek jelenlétében folyt le a márciusi ünnepség. Dr. Kraj Lajos hitt. elnök — a Himnusz elneklése után — örömmel üdvözölte az Hittközség képviselőket és az ünnepség szónokait, dr. Hahn Istvánt, a Rabbiszeminárium tanács-protectorát. — Az elnök tartalmas bevezetőjében levéltári dokumentumokkal emelte ki az egri

zsidóság szerepét a magyar szabadságharcban, mely tanujelét adta a zsidóság hősiességének. Dr. Hahn István ünnepi szónok, a szabadságharc történetét — a zsidóság részvételének megnyilvánulásával — mozzanatról-mozzanatra tárta fel. A szónok mély tartalma beszéde teljesen lebilincselte a hallgatóság figyelmét. Az elnök zárószavai után az ünnepség a Szózat elneklésével ért véget.

— Országos kántorkonferencia Pécsen. Az elmúlt héten országos kántorkonferenciát tartottak Pécsen, amelyet Lőránd Márton pécsi főkantor hívott össze. A Hittközségi Tisztviselők és Alkalmazottak Egyesülete képviselőiben Sirota Sándor budai főkantor zeneigazgató, a pesti kántorok közül Lineczky Bernát főkantor zeneigazgató és még sokan mások jelentek meg. A konferenciának egyik igen fontos eredménye volt, hogy az ortodox kántorok bejelentették, hogy ők is csatlakozni akarnak az újonnan megalakult kántorszervezethez. A konferencia egyhangú határozattal elfogadta Lineczky Bernát előterjesztését, hogy a közeljövőben hívjanak egybe újabb értekezletet, de azt már Budapesten tartásuk meg.

— A Szocialista-Cionisták (Ichud-Mapáj) Pártja április 12-i összejövetelén (Fűst S.-u. 21/b) Hahn István dr. a Rabbiszeminárium tanára a prófétaokról ad elő. Közreműködik Karvay László ének számkakkal. D. u. 6 óra.

— Hureban a népért címmel a Pesti Izraelita Hittközség általános gépészeti műszaki iskolája harmadik osztályának tanulói április hó 11-én délelőtt a Scala moziban ünnepélyt rendeznek. Az előadás tiszta jövedelme az iskola újjáépítését fogja szolgálni. Ez a zsidó ifjúság egyik olyan törekvése, hogy iskoláját a saját erejéből építse újjá. A magas nyitójú előadás a zsidó nép elnyomói ellen vívott küzdelmének egyes jelenetét eleveníti meg versben, dalban, zeneszám- és színdarab-részletekben. E diákok által kezdeményezett és általuk rendezendő ünnepély a zsidó ifjúság erejéről és szervezeteiről fog tanúságot tenni. Jegyek kaphatók az iskola épületében, Szt. Domonkos-utca 10. Telefon: 426-352.

— Budai Oneg Sabbat. Április 10-én 6 órakor, III. Kunffy Zsigmond-utca 49 sz. alatti tanácssteremben tartandó budai Oneg Sabbat dr. Neumann József főrabbi tart előadást. Vendégeket szívesen látunk.

A Keren Hajeszod hirei:

Leib Jaffe halála

Mély fájdalommal kell beszámolnunk arról a súlyos veszteségről, amely a Zsidó Országépítő Alapot és a rajta keresztül az egész világ zsidóságát érte Leib Jaffe-nak, a Keren Hajeszod jeruzsálemi főirodájának igazgatójának tragikus halálával, aki az elmúlt héten Jeruzsálemben elkövetett bombamerénnyel alkalmával vesztette életét. L. Jaffe 73 éves volt és a cionizmus legprominensebb tagjai közé számított, aki már kora ifjúságától kezdve tollal és élőszóval küzdött az eredejizációjának konstruktív országépítés ügyéért. Neves héber és jiddis költő volt, aki 1919-ben utazott Erecbe. Kezdetben a „Hacham” című sajtóorgánium szerkesztője volt, 1922-től kezdve pedig egész energiáját és igen nagy munkakészségét teljesen a Keren Hajeszod fejlesztésébe fektette. Már 1897-ben részt vett az első, bazeli cionista világkongresszuson, ahol akkor fiatal kor ellenére fellépett képességeivel és igen előkelő megbízatásban részesült. Utolsó nyilvános szereplése ugyancsak Hazelban, 50 évvel később, a XXII-ik jubileumi Világkongresszuson volt, ahol a vezértérfiak között dr. Ch. Weizmann előtt beszélt és igen nagy hatást gyakorolt az egybegyűlt óriási hallgatóságra. Leib Jaffe élete és működése világító lámpa lesz jövő nemzedékek számára.

Adományok

A Budai Chevre Kadisa Izr. Szentegylet a napokban tartotta évi rendes közgyűlését, ahol dr. Bálint Béla elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg a Jisuv hősi harcáról. Javaslat alapján a közgyűlés nagyobb összeget ajánlott fel költségvetése keretében a Keren Hajeszod országépítő céljai javára. Ezzel a felajánlással a Budai Chevre Kadisa követle a Budai Izr. Hittközség példáját, amely Bresslauber László képviselőteljesítési tag javaslatára már előbb pótdát vetett ki tagjaira, hogy ezzel is hatékonyan segítse elő az eredei országépítést.

Palesztina ipari lehetőségei

E héten megjelent a Keren Hajeszod értesítője, amely az összes aktuális eredei kérdéseken kívül foglalkozik Palesztina ipari lehetőségeivel, a beván-

dorlás ügyével és a gazdasági helyzetkedés lehetőségeivel. A díjjalan ismertetést bárkinek szívesen megküldjük, aki közli nevét és pontos lakcímét az alábbi címre:

Keren Hajeszod Magyarországi Központja, Budapest, VII., Király-utca 93 szám.

— A Pesti Izr. Hittközség Alapítványi Fúvárvaházában az intézmény újjáépítésének befejezése javára április hó 3-án a Fúvárvaház előjárósága és bölgybizottsága által rendezett, amelyen megjelent Stöckler Lajos, a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának és a Pesti Izr. Hittközség elnöke, Domonkos Miksa ügyvezető, dr. Benedek László igazgató-főorvos, valamint a zsidó társadalmi és közélet számos tagja. A vendégeket Dukasz Ákos elnök, Gál Ignác elnökhelyettes és az árvaházi előjáróság fogadta. Ejjelkor Dukasz Ákos elnök rövid beszédében emlékezett meg Magyarország felszabadításának évfordulójáról.

— Március ünnepség Debrecenben. Március 14-én délelőtt tartotta meg a debreceni IV. kerületi centenáris ünnepségét a kerületi parancsnokságon. Jelen voltak: Szász Ferenc vezérőrnagy, Sombor Egon vezérkarfőnök, a város, a megye képviselői. Az ünnepi beszédet dr. Weiss Miksa debreceni főrabbi, mint kerületi tábort elnöke mondotta. Meltatta a szabadságharc hősi nemzedékét. Hálás szavakkal emlékezett meg a felszabadító Vörös Hadseregről.

— Trumpeldor élete és munkássága. Március 20-án Debrecenben a slat. izr. hitt. tanács-teremben Trumpeldor halálának 10. évfordulójára és emlékére tartották meg az V. Szombateste c. kultúrelőadást. Gábor Dezső igazgató megnyitotta és a soron levő szombatestei dalok után, amelyet Schödn Mordí adott elő és tanított be, Löwy László tanár tartotta meg nagysikerű előadását „Trumpeldor élete és munkássága” címmel. Az előadó nagy felkészültséggel és lelkes zsidó érzéssel ismertette Trumpeldor életét, életének nagy célját, hősiességét, erőfeszítését, halálának megrázó körülményeit, magára vállalt áldozatát, amelyekkel példát mutatott a halálra mozdulni, hogy nem kell élni és ha kell meghalni Erec Jisraelért. Az előadás után Schwartz József énekelte el az Altman-Gorochow „Elindult két Bachur”-ját. Fényes Judit S. Salom „Dal Galileában” című versét szavallta el. Falzer Szlamit Brück Emil zenetanác zongorajátéka kísérelében D. Simonowicz „Chalucok” c. melodramáját adta elő. Bevezetőül a Hanoár Hachoni énekkara két héber dall énekelte el.

Orth. kóser Sel Pesach husvétii fűszerárúk

a legolcsóbban HARTMANN HERMANN cégnél
BUDAPEST, VII., DOB-UTCA 9. — TELEFON: 227-048

SIRKÓ LÖWY-nél BUDÁN

II., Fő-utca 79 (Ganz-utcai vill. megállónál.) Leszállított árák!

Amerikából nyáron látogatába

Jövő rokonom, 40 éves, csinos, magas, özvegyasszony, kozmetikusnő, lehelőleg orvos vagy valami műszaki foglalkozású, ízr. férjet keres, 50-ig. Addig is levelezni kívánna. „Együtt Amerikába 4574” jelígre a kiadóba.

Társaságban legdiszkrétebb házasság

közvetítő, **Doktorné**
Klárka. 67 I. S. Telefon: 421-930

55 éves műszerész művezető

gyermektelen, nősülne, esetleg benősülne műhelybe, vidékre is. „Lakás van, 4809” jelígre a kiadóba.

Musz özvegy (gyermektelen), felnőttmű iparral, többévtel rendelkezik, férjhez menne 40-50 közötti kereskedőhöz, vagy jobb iparoshoz, akivel az életet újra kezdené. „Ketten együtt”.

Vidéki városban festékküzléssel bíró, musz özvegy férjhez menne, 50 körüli foglalkozással bíró férfihez. Benősülés is lehetséges. „17 éves műszerész fiám van” jelígre a kiadóba.

Kellemes külsejű, nemeslelkű hajadon, házasságra lépett oly 40-50 éves, komoly férfival, ki nem pénz, hanem hitesség, erkölcsös életmódot keres. Jó gazdaságon vagyok, hitvány üzleti érzékkel bírok, vidékre is örömmel megyek. Jelígre: „Széppé tesszük jövőnket” a kiadóba.

A VAC HIREI

VAC-Neményi S. E. 2:2 (1:0). A mérkőzés mindvégig érdekes és izgalmas volt. Számunkra a mérkőzés elején megérkezett Gálavics István és Vékner Károly, majd Rosenthal, Kohn, Dósa és Kovács. Április 10-én, vasárnap, délután 5 órakor a Magyar ellen játszik a VAC a Magyar-pályán.

A III. hó 21-én tartott közeli közeli világtörvényszékén Gábor György és Döcskei Zoltán elnöksége által kényszerítve a VAC-ot.

A VAC kerékpárszakosztálya újra megkezdte és minden kedden este fél 7 órakor kezdődik a versenyfutás a VAC VII. Erzsébet-körút 26. I. emeleti tornáczán. A szakosztály elnöke Friedl Róbert többszörös bajnok. Férfit és hölgy érdeklődőket szívesen lát a szakosztály.

Jóslásokról jött rendszert március 27-én a Magyar-szlovén tornáczán a VAC. A versenyfutás szlovénok részéről csatlakozottak fővárosi művelődési egyesületek. A kiadó rendezésén csatlakozottak fővárosi művelődési egyesületek. A kiadó rendezésén csatlakozottak fővárosi művelődési egyesületek.

Schulz Jenő cég
órák-ékszerész (brókerház)
VII., Weaselényi-u. 8., a régi házban
Gergely Miklós
aranyműves és ékszerész,
NÉTELEI Tel.: 422-345, ELADÁS!

Akik jelígés hirdetésekre

között válaszaikkal személyesen hozzák be a kiadóhivatalba, leveleikkel a hivatal ajtaján felszerelt levélszekrénybe is bedobhatják.

ZSIDÓ URKÖRÖK legmegbízhatóbb házasságközvetítője
GOLDNÉ
VII. Alsóerdősor 8. szrt. 2.
Telefon: 221-349

Üzembe, gazdaságba benősülnék

negyvenévesig.
„Bővebbet levélben” jelígre Halász hirdetőbe, Rákóczi-ut 27/A

Egyedülmaradt, jömegjelenésű, vagyonszal vidéki úr, élettársul, hozzá illő, egyedülálló 50 év körüli, fiatalos, igazi úrnőt keres. Részletes választ „Nyugodt élet 50” jelígre alatti a kiadóba kérek.

Benősülne 39 éves, vidéki özvegy, most jött laza, 20.000-ol, 30.000-ot érő méhézzel, minnek biztos megélhetése fejlesztéséig, 2-3 évig, kitalálásra van szükség. „Közös munka” jelígre a kiadóba.

Jómódú, csinos, negyvenhároméves asszony üzembe benősülhet jömegjelenésű, becsületes férfi, 50-ig. „Bádogos 4829” jelígre a kiadóba.

Allásban lévő

diplomás musz. özvegye, hozzá illő, jölekkü

férjet keres 56-ig.

„Kellemes otthon” jelígre.

„En davar bífne haracon”

jelígre levél a kiadóban.

Sógornőm részére keresek 48-52-ig, intelligens, komoly kereskedőt, ki vidéki, nagy városban benősülne, a fővárosban illatszertár, játék és háztartási üzletbe. „Májusi házasság” jelígre a kiadóba.

A HAPOEL M. S. E. hirei

HAPOEL-IV. kor. Barátság 1:1 (1:0). Április 4-én, vasárnap a HFC-pályán folyt le a bajnoki mérkőzés, csapatunk győztesen mutatott, ami az előzőek hiányát igazolta.

Meglakult Baján a HAPOEL. Március 29-én, hétfőn, Vajda Zsigmond sportter, a HAPOEL egyeztető elnökek jelöltében tartották meg a bajai HAPOEL MSE alakuló ülést.

Röplabda-szakosztályunk ápr. 4-én kezdte szabadtéren tartja edzését ugyancsak az időpontokban, mint eddig.

A pálya helye, Hungária-ut 110. (Thököly-ut sorok). Kezden és csütörtökön reggel 7 órakor tartunk, pénteken reggel 6 órakor.

Állítalak szakosztályunk április 25-én, vasárnap, a Magyar Atlétikai Szövetséget meghívásból országos ifjúsági kezdő versenysorozatot rendez, egy későbbi időpontban megrendezésre pályán.

DAVIDOVICSNÉ

házasságközvetítő irodája
Erzsébet-körút 35., III. 12. dől-
után 4-16, komoly, előkelő
megbízások.

Férjhezmenne

41 éves, özvegy, csinos, szerény igényű, egyedülálló, gyermekszerező, valóságos, jó üzletasszony, szépen berendezett kétszobás lakással, iparigazgatással vidékre is. Leveleket „Nem orvodox” jelígre, Leopold Cornál hirdetőirodába, Teréz-körút 2.

KÉT BARÁTNŐ, 40 és 50-es, intelligens, lakással és üzlettel rendelkeznek, keresik komoly egzisztenciájú urak ismeretséget házasság céljából. „Társas lények” jelígre a kiadóba.

Jó pozícióban lévő, 43 éves,

mellett, musz. özvegye, 8 éves kislányokjával, férjhezmenne hasonló szituációban lévő úrhoz. „Fém” jelígre a kiadóba.

Szerelném megtalálni házasság céljából, azt az 50-60 éves, egyedülmaradt, jölekkü, nyugodt életre vágyó, jövedelemmel bíró férfit, aki ideális házastárs lenne 49 éves, csinos, szolid, 20.000 forinttal, egzisztenciával, lakással rendelkező özvegy asszonynak. „Nem ártlag” jelígre a kiadóba.

Jömeneteli üzlet, kétszobás lakással van. Férjhez menne komoly egzisztenciájú, korrekt úrhoz, 40-45-ig, aki 6 éves kislányomnak édesapja tudna lenni. „Feltétlen gyermekszerező” jelígre a kiadóba.

47 éves, egyedül maradt, vidéki kereskedő és kereszművész némi hozományával költözik 50-55 éves középművelő, magányos nőt „Falukedvelő” jelígre a kiadóba.

Benősülés. Jömegjelenésű vidéki épületlakoskedőbe 25-35 korig férjet keres, egy teljesen egyedülmaradt 24 éves leány, hozományával rendelkezem. „Benősülés 4849” jelígre a kiadóhivatalba.

Kereskedő egyedülmaradt özvegy, önálló üzlettel, kétszobás jöbberendezett lakással, megismerkedne házasság céljából, 50-60 közötti tisztviselővel, vagy egyéb rendes megélhetéssel bíró, feltétlen úriemberrel. Válaszokat: „Csak boldogságra van szükségem” jelígre a kiadóba.

35 éves, jó állásban lévő musz. özvegy tisztviselő, megismerkedne házasság céljából, komoly úrral. „Lehet vidéki is 4818” jelígre.

A zsinagóga naptára

Április 8, csütörtök: Adar II. 28., péntek: 29, szombat: Nitzán 1 (Ujhold), vasárnap: 2, hétfő: 3, kedd 4, szerda: 5, csütörtök: 6.

Szombaton, április 10-én esz szidra: Százrét, háttóra: Ezekiel XLV, 18-XLVI, 19.

IMÁDÓK:

Ima- házak	Péntek		Szombat				Hétfő- nap	
	este	reggel	d	d	este	reggel	este	este
Dobány	7:15	7:15	10:48	8:15	7:15	7:15		
Rumbach	7:15	7:15	10:48	8:15	7:15	7:15		
Bethlen	7:15	7:15	7:15	7:15	7:15	7:15		
Csáky	7:15	7:15	7:15	7:15	7:15	7:15		
Dózsa	7:15	7:15	7:15	7:15	7:15	7:15		
Nagyfuv.	7:15	8:15	7:15	7:15	7:15	7:15		
Páva	7:15	9:15	7:15	7:15	7:15	7:15		
Zugló	7:15	7:15	10:48	8:15	7:15	7:15		
Füvészh.	7:15	7:15	10:48	8:15	7:15	7:15		
Leányfuv.	7:15	7:15	10:48	8:15	7:15	7:15		

Péntek esti gyertyagyújtás:
6 óra 10 perccor.

Dadal istentiszteletek. Április 8, Jom. kip. kat. este 7 órakor; Április 9, pénteken este 7 órakor (Par. há-Chodes, Sabbat Ros Chodes); Április 10, szombaton d. e. 1/11 órakor (Par. há-Chodes, Sabbat Ros Chodes); Április 10, szombaton d. u. 6 órakor Oneg Sabbat a III., Kunfi Zs.-u. 49. a. tanácssteremben. Hétköznap reggel 1/18 órakor (Tóraolvasó napokon 7 órakor) a II., Tórockó-u. 6/b sz. alatti imaházban szombaton reggel 1/10 órakor. — Istentiszteletek helye: III., Kunfi Zsigmond-u. 49; XI., Boeskey-ut 37; II., Tórockó-u. 6/b (csak péntek este és szombat); II., Fő-utca 12. sz. alatti (csak péntek este.)

Óbudai istentiszteletek kezdete a Lajos-utcai templomban: péntek este 7.15, szombaton délelőtt 9 órakor.

A Zsidó muzeum a téli hónapok alatt zárva

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII., Széchenyi-utca 12. — Telefon: 423-920.

Kiadóházaik: A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Feladás szerkesztő és felelős kiadó: ROOZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem birtunk meg a visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Előfizetési díjak: egy hónapra 5 Ft, negyedévre 15 Ft, félévre 30 Ft, egész évre 60 Ft. Külföldre: 1 hónapra 7 Ft.

Postatakarékpénztári csekk-számla: 26.200.

Nyomatott a Glóbus nyomdai műintézet Rt. környorgatópén. Budapest. VI., Aradi-utca 8. Fél. nyomdavezető: Margittay Antal